

Peters Første Brev¹

Indledning og kommentar til den græske tekst ved Torben Kjær

I: Indledning

1) Forfatter

a) Brevets selvvidnesbyrd

Brevets direkte selvvidnesbyrd fortæller, hvem der er forfatteren. Det består af tre oplysninger. Den første findes i brevets præskript. 1 Pet 1,2:

Fra Peter, Jesu Kristi apostel.

Til de udvalgte, som bor spredt som fremmede blandt andre folkeslag,

i Pontus, Galatien, Kappadokien, provinsen Asien og Bitynien

Apostlen Peter er forfatter til brevet. Den anden oplysning finder vi i 1 Pet 5,1, hvor Peter omtaler sig selv som ”medældste og som vidne om Kristi lidelser”. For Peters vedkommende er betegnelsen ”ældste” sat sammen med apostolatet (1 Pet 1,1). Ældste-funktionen er en apostel-funktion. En ”ældste” er en menighedsleder, som i Peters tilfælde handler med apostolsk autoritet. Dette stemmer overens med Apostlenes Gerninger og Galaterbrevet, som fortæller, at Peter har fungeret som menighedsleder i den første menighed (se f.eks. ApG 15,7+22 og Gal 2,9). Den tredje oplysning finder vi også i 1 Pet 5,1, hvor Peter omtaler sig ”som vidne om Kristi lidelser”. Dette refererer til, at Peter var øjenvidne til Kristi lidelser. Dette stemmer overens med evangelierne. Peter var vidne til afvisningen af Jesus, til tilfangetagelsen (Matt 26,47-75) og til selve korsfæstelsen (Luk 23,49).² ApG 5,32 og 10,39 bekræfter, at Peter var øjenvidne til Kristi lidelse. Ifølge brevets direkte selvvidnesbyrd er forfatteren apostlen Peter.

b) Den oldkirkelige tradition

Det ældste sikre vidnesbyrd om Første Peters brev findes i Polykarps brev (ca. år 110 e.Kr.).³ Tre gange i brevet citerer han dele af 1 Peters brev.⁴ Papias skriver om, at Peter er forfatter til brevet

---

¹ Af kommentarer kan nævnes: Goppelt, *Petrusbrief*, Davids, *1 Peter* og Schreiner, *1, 2 Peter*.

² Det betvivles ofte, at Peter var vidne til korsfæstelse og død, men Luk 23,49 er tydelig, idet Lukas skriver i forbindelse med Jesu død: *Alle de, som kendte ham, også de kvinder, som var fulgt med ham fra Galilæa, stod og så alt dette på afstand.* ”De tolv” er inkluderet i ”alle de, som kendte ham”. De tolv (inklusive Peter men vel med undtagelse af Judas) har efter deres flugt fundet sammen og ser Jesus dø på afstand.

³ Polykarp citerer fra 1 Peters brev uden at nævne forfatterens navn. Polykarps brev kan da ikke anvendes til at underbygge et petrinsk forfatterskab.

⁴ Det er Polyk.brev1,3 der svarer til 1 Pet 1,8; Polyk.brev 8,1-2 der svarer til 1 Pet 2,21 og det er Polyk.brev 10,2 der svarer til 1 Pet 2,12. Polykarps brev findes i dansk oversættelse i ”De apostolske Fædre, Det danske Bibelselskab 1985, s.161-168.

(ca. år 120). Dette er gengivet Eusebs kirkehistorie.⁵ Henimod slutningen af det andet århundrede er petrinsk forfatterskab generelt accepteret. På Irenæus' tid (omkr. 180) citeres det som petrinsk, og det samme finder vi hos Tertullian (ca. 160-220), Klemens af Aleksandria (ca. 150-215) og Theophilus af Antiokia.⁶ I den oldkirkelige tradition er petrinsk forfatterskab lige så velbevidnet som for de fleste af NT's skrifter. Dog findes hverken Første eller Andet Peters brev omtalt i Muratoris kanon (170-180 e. Kr.). Teksten er ikke fuldstændig, og den manglende omtale kan skyldes tekstens fragmentariske form. I den oldkirkelige tradition findes der ikke vidnesbyrd om, at man har betvivlet petrinsk forfatterskab.⁷ Brevets selvvidnesbyrd bekræftes da af den oldkirkelige tradition.

c) Indvendinger imod petrinsk forfatterskab

I store dele af forskningen har man betvivlet, at apostlen Peter er forfatter. Jeg vil nævne de vigtigste argumenter imod petrinsk forfatterskab.

1) Det lingvistiske argument.

Forfatteren til Første Peters brev skriver et godt græsk, og en jævn fisker fra Galilæa med aramaisk som modersmål kan ikke skrive så godt et græsk. Det er for mange et væsentligt argument, men det er blot et postulat.⁸ Det bygger på et par ubegrundede antagelser, nemlig at Peter ikke har lært græsk fra sin tid som fisker i Galliæa, og at han ikke siden har lært eller er blevet god til græsk siden. Galilæa var tosproget (aramaisk og græsk; desuden kunne mange hebraisk) på Jesu tid, og det er mere sandsynligt end usandsynligt, at han har lært græsk under opvæksten i Galilæa. Peter har i store dele af sit liv virket uden for Israel, og det er mere sandsynligt end usandsynligt, at han har lært og udbygget sine græskkundskaber løbende. Men grundlæggende er argumentet et postulat.⁹ I denne forbindelse nævner man, at forfatteren til brevet anvender LXX, og det ville en jødisk fisker fra Galilæa ikke. Dette er et besynderligt argument, da forfatteren skriver på græsk til hedningekristne, og derfor anvender han naturligvis den græske oversættelse af GT. Den var deres Bibel.

2) Det historiske argument

---

⁵ Euseb, *Kirkehistorien*, III, 39, 17.

⁶ Guthrie, *Introduction*, s.772.

⁷ Guthrie, *Introduction*, s.773.

⁸ Vielhauer, *geschichte*, s.586, skriver: "1. Das gute Griechisch und die Verwendung zahlreicher rhetorischer Kunstmittel sind bei einem einfachen Fischer aus Galiläa nicht wahrscheinlich." Dette siger mere om Vielhauers fordomme end om forfatterskabet.

⁹ Man begrunder det ofte med at henvise til ApG 4,13, hvor der står om Peter og Johannes, at de var "jævne og ulærde mænd", og det sigter til, at de ikke er blevet undervist af skriftlærde i jødisk tradition. Man henviser også til Papias, der skriver, at Markus var Peters "hermeneutes", men dette sigter ikke til, at Markus var oversætteren, men til at Markus var Peters nedskriver.

Første Peters brev beskriver en forfølgelse af de kristne, som er iscenesat af statsapparatet. Der er ikke tale om social chikane fra naboer og handlende, men om en organiseret forfølgelse af de troende fra den romerske stat. En statstøttet forfølgelse i det område (Lilleasien) finder sted under kejser Domitian (81-96)¹⁰ og senere under kejser Trajan (98-117). Brevet skal da dateres til i begyndelsen af 90erne (under Domitian) eller til år 111-112 (under Trajan). Apostlen Peter dør under Kejser Neros forfølgelse år 64 e.Kr., og han kan derfor ikke være forfatter til brevet. En statstøttet forfølgelse, der er organiseret og udført af romerske embedsmænd finder man beskrevet følgende steder i Første Peters brev. a) I 1 Pet 4,15 skriver Peter, at ingen af de kristne må lide som morder eller tyv eller forbryder. Disse forbrydere dømmes af statsmagten, og man slutter da til, at de kristne skal dømmes af statsmagten. b) I 1 Pet 4,16 skriver Peter om nogen lider ”som kristen”, og dette forstår man som pga. bekendelsen til Kristus over for de romerske myndigheder og mener, at denne bekendelse fører til døden. c) Man mener, at 1 Pet 4,19 forudsætter, at de kristne skal regne med at miste livet. Dette støttes af 1 Pet 3,17-4,2, der beskriver, hvordan Jesus måtte dø. Peter beskriver altså martyriet. d) Opfordringen til at være loyale over myndighederne i 1 Pet 2,13-14 tolker man som udtryk for, at det er statsmagten, der står bag forfølgelsen.

Argumentationen holder ikke. I alle fire nævnte eksempler er man nødt til at indlæse en organiseret statslig forfølgelse. I 1 Pet 4,15 står der ikke noget om statsmagten, og sammenhængen handler om hån mod kristne (1 Pet 4,14). I 1 Pet 4,16 står der ikke noget om en bekendelse ved en domstol, men ordene ”som kristen” angiver lidelsens årsag. De lider, fordi de er kristne. I 1 Pet 4,19 står der ikke, at det er en mulighed, at de kristne skal miste livet. Der står, at de kristne skal overgive deres sjæle til den trofaste skaber ved at gøre godt. 1 Pet 2,13-14 beskriver de lokale myndigheder på en positiv måde, idet de varetager deres gudgivne opgave at straffe forbrydere og rose dem, der gør det gode.

Første Peters brev bevidner, at menighederne i det pågældende områder er ramt af forfølgelser. Brevet beskriver også forfølgelsens karakter. Den består i hån, spot, bagtalelse og falske anklager (se 1 Pet 2,12; 2,15; 3,9; 3,15-16; 4,4 og 4,14). Der er tale om social udstødning. Der er tale om en verbal og social stigmativering. Der er tale om sporadisk, uorganiseret og personlig udstødelse af kristne i varierende grad. Den er iværksat af naboer, handlende og lokale grupper. Den er en reaktion imod de kristnes tro og livstil.¹¹ Denne form for forfølgelse findes overalt, hvor kristne er, og den bevidnes fra kristendommens begyndelse. Det betyder, at brevet

---

¹⁰ Det er dog usikkert om, der var en forfølgelse under Domitian.

¹¹ Således Guthrie, *Introduction*, s.783, Achtemeier, *1 Peter*, s.34-36 og Jobes, *1 Peter*, s.9-10.

ikke forudsætter en forfølgelse under Domitian eller Trajan. Vi mangler ganske enkelt i brevet en omtale af soldater, domstole, dommere, forhør, kendelser, henrettelse og konfiskation.

3) det teologiske argument

Der findes mange ord og vendinger i Første Peters brev, som man også finder i de paulinske breve. Store dele af teologien i 1 Peter er den samme som hos Paulus. På den baggrund taler man om, at brevet er paulinsk og om en afhængighed af Paulus. En sådan afhængighed af Paulus udelukker, at apostlen Peter er forfatteren og stemmer med en deuteropetrinsk forfatter, der bevidst har tilpasset sig paulinsk teologi. Sammenligningen med de paulinske breve er baseret på en bestemt forudsætning, nemlig at Peter og Paulus har udviklet divergerende teologier, som ikke stemmer overens. Dette svarer ikke til virkeligheden. Apostlene er bærere af den samme Jesus-tradition og har den samme opgave at reflektere over betydningen af Jesu liv, død og opstandelse og applicere dette ind i menighedens liv. Apostlene har derfor den samme teologi med forskelle i perspektiver og accenter. Dette stemmer med Peters forsvar for Paulus' mission blandt hedninger (ApG 15 og Gal 2). Episoden i Antiokia (Gal 2) bekræfter dette, da Peter handler mod bedre vidende, når han trækker sig fra bordfællesskab med hedningekristne. Lighederne med de paulinske breve er derfor i virkeligheden et argument for apostolsk forfatterskab, da apostlene formidler den samme teologi.¹²

2) Adressat

Brevet er til kristne i Pontus, Galatien, Kappadokien, Asien og Bitynien. Peter nævner fem landområder i Lilleasien.¹³ Majoriteten i menighederne er hedningekristne (se 1 Pet 1,14; 1,18; 2,10 og 4,3-4). De beskrives via en række termer, der i GT anvendes til at beskrive Israel (f.eks. "udvalgte" og "adspredelsen" i 1 Pet 1,1). Der er tale om overførelstermer, hvor termer fra GT, der beskrev Israel, Guds folk, i den gamle pagt, nu overføres til og beskriver menigheden, Guds folk, i

---

¹² Mindre betydningsfulde argumenter. a) Første Peters brev afspejler en senere menighedstruktur fra omkring 65-80 (Goppelt), hvor ældste er menighedens ledere. Men ifølge ApG 14,23 indsætter Paulus ældste i menighederne (ApG . 1 Thess 5,12, Fil 1,1 og pastoralbrevene (1 Tim 3,1-7 og Tit 1,5-9) omtaler menighedsledere ("tilsynsmænd" = "ældste". De kristne menigheder har fra begyndelsen haft en ældstegruppe, der var menighedens ledere. 1 Pet 5,1-4 reflekterer da en menighedstruktur, som findes fra slutningen af 40'erne i de paulinske menigheder. b) Ordet "Babylon" anvendes først efter år 70 som metafor for Rom. Dette er et selentio argument. Det er korrekt, at i de kendte skriftlige kilder finder vi det først som metafor for Rom efter år 70, men det betyder ikke, at det ikke er brugt før. Det har vi ingen viden om. Kildematerialet er jo ikke fuldstændigt. c) Et øjenvidne vil på en helt anden måde skrive om Jesu liv og undervisning end forfatteren gør. Her overser man forskellen på evangelierne og brevene. Første Peters brev er et brev med teologisk refleksion over Jesu liv, død og opstandelses betydning. Apostlene har holdt to genrer helt adskilte. Evangelierne formidler traditionen om Jesus, og brevene er teologisk refleksion. d) Dette område var ikke evangeliseret før Peters død år 64. Dette er et selentio argument. Det korrekte udsagn vil være, at vi ikke har tekster, der fortæller, at evangeliet er nået ud i hele dette område før Peters død. Vi ved, at Paulus har evangeliseret store dele af området. Vi ved, at pinsedag var der til stede jøder fra Kappadokien, Pontus, Asien, Frygien og Pamfylie (ApG 2,9-10), der alle ligger i Lilleasien. Evangeliet kan derfor have spredt sig fra disse menigheder og omvendte jøder og andre.

¹³ Der er ikke tænkt på romerske provinser, da Pontus-Bitynien er én provins.

den nye pagt. Peter skriver til menighederne som til hedningekristne, men det udelukker på ingen måde, at der findes en jødekristen minoritet.

Brevet er en rundskrivelse til en kreds af menigheder i Lilleasien. Det har derfor et mere generelt indhold, der svarer til den generelle situation i området. Peter kommenterer derfor ikke specifikke forhold i enkeltmenigheder. De troende er udsat for lidelser: mobning, chikane, hån og bagtalelse. Dette er den generelle situation i menighederne, og det generelle i situationen forstærkes, når Peter beskriver lidelsen som et grundvilkår og som et generelt fænomen i verdenen (jf. 1 Pet 5,9).

Menighederne er ikke grundlagt af Peter (jf. 1 Pet 1,12). Heller ikke af Paulus. Ud fra vor viden om Paulus, har han virket i det sydgaltiske område, dvs. den sydlige del af provinsen Galatien og kun sporadisk i de nævnte områder.

3) Sted og tid

Brevet er skrevet i Rom. I 1 Pet 5,13 er der en hilsen fra ”jeres udvalgte søster i Babylon”. Babylon er en metafor for byen Rom. Apostlen Peter kom sandsynligvis først til Rom i 60’erne, Paulus er sandsynligvis ikke i Rom, da Peter skriver,¹⁴ og 2 Peter er skrevet kort før eller under Neros forfølgelse af de kristne (64/65 e. Kr.). Brevet er da skrevet 62-63.

4) Genre og formål

Første Peters Brev er et brev. Brevets formål er formuleret i 1 Pet 5,12:

*... har jeg nu i korthed skrevet
for at opmuntre jer og bevidne,
at dette er Guds sande nåde*

Formålet er dobbelt: at opmuntre og bevidne.

5) Struktur

1 Pet 1-2	Præskript
1 Pet 1,3-12	Lovprisning
1 Pet 1,13-2,10	Lev et helligt liv (første hoveddel)
1 Pet 2,11-4,11	Lev det gode liv i Guds ordninger (anden hoveddel)
1 Pet 4,12-5,11	Formaning (tredje hoveddel)
1 Pet 5,12-14	Afslutning

6) Indhold

---

¹⁴ Paulus bliver løsladt fra det første romerske fangenskab år 62.

Brevets teologiske indhold kan samles om nogle hovedtemaer.¹⁵ Jeg nævner de vigtigste.

1) Et helligt folk med et helligt liv

De kristne har fået en ny status i samfundet. Denne status kan Peter formulere med forskellige udtryk. Han taler om de kristne som fremmede og som udlændinge (1 Pet 1,1; 1,17 og 2,11). Han taler om, at de kristne bor i adspredelsen (1,1) og dermed om deres status som flygtninge, der ikke hører hjemme i deres område. De er en minoritet. Peter skriver i 1 Pet 1,1 til ”de udvalgte, der bor spredt som fremmede blandt andre folkeslag”. Denne karakteristik får en speciel betoning, fordi den findes i præskriptet. Peter beskriver de troendes identitet. Termer som ”fremmede” og ”udlændinge” fortæller om de troendes status som nogle, der er udskilt af samfundet, og som ikke længere hører til i samfundet. De kan ikke længere identificere sig med samfundets kultur, politik, familiemæssige og sociale forhold, der er gennemsyret af religiøsitet og dyrkelse af guder, og de kan ikke identificere sig med traditioner, skikke og adfærd, der er gennemsyret af synd på det etiske område. Ord som ”fremmede” og ”udlændinge” fokuserer på det negative. De er et folk, der ikke hører til.

Termerne ”fremmede” og ”udlændinge” er ikke sociale termer, men teologiske. De troende status som fremmede er begrundet med deres udvælgelse. Gud har efter sin forudviden udvalgt de troende til lydighed og til at blive rensset fra synd ved Jesu blod (1 Pet 1,2). Gud har implementeret denne udvælgelse ”ved Åndens helligelse”, idet Ånden har udskilt de troende og ført dem ind i lydigheden mod Gud. I kraft af Guds udvælgelse er de blevet fremmede og udlændinge, der bor i det fremmede. De troendes status som fremmede i denne verden er desuden begrundet i deres genfødsel (1 Pet 1,3 og 2,23). Specielt 1 Pet 1,23 viser, at de kristnes nye liv i kærlighed (vers 22) og i aflæggelse af ondskab (2,1) er begrundet med, at de er genfødte, dvs. at et nyt helligt liv er skabt i dem. Denne genfødsel er virket ved ordet. Udvalgelse og fremmed status hører uløseligt sammen. De er som en mønts to sider. Genfødsel og udlændinge-status hører uløseligt sammen. De er som en mønts to sider.

Korrelatet til fremmede og udlændinge er ordet hellighed, som rummer både det negative, at de er adskilte fra samfundet, og det positive, at de er ført ind i en tjeneste for Gud dvs. et helligt liv. 1 Pet 1,15-16:

*men ligesom han, der har kaldet jer, er hellig,
skal også I være hellige i hele jeres livsførelse,
for der står skrevet: ”I skal være hellige, for jeg er hellig.”*

---

¹⁵ Indføring i brevets teologi: Marshall, *Theology*, s.642-659 og Thielman, *Theology*, s.569-584.

De troendes hellighed er begrundet med Guds hellighed. Hellighed er en kvalitet, der kendetegner Guds folk. Peter formaner dem til at lade sig opbygge til "et helligt præsteskab" (1 Pet 2,5). Han betoner i 1 Pet 1,9, at de troende er

*en udvalgt slægt, et kongeligt præsteskab,
et helligt folk, et ejendomsfolk,
for at I skal forkynde hans guddomsmagt*

For Peter hører udvælgelse, fremmed-status og hellighed tæt sammen. I kraft af udvælgelsen er de troende blevet udskilte af samfundet og er blevet fremmede og udlændinge i verden, og i kraft af udvælgelsen er de blevet indsat til at være Guds hellige folk. Dette får etiske konsekvenser. De troende kan ikke tilpasse sig deres tidligere lyster (1 Pet 1,14 og 4,3-4) men skal holde sig fra kødets lyster (1 Pet 2,11). De troende skal være kendetegnet ved kærlighed (1 Pet 1,22) og gode gerninger (1 Pet 2,12; 2,15; 2,20 og 3,2-3)

2) De kristnes lidelse

Gennem hele brevet hører vi om de kristnes lidelser. Den består i hån, spot, bagtalelse og falske anklager (se 1 Pet 2,12; 2,15; 3,9; 3,15-16; 4,4 og 4,14). Dens form er verbal og social stigmativering. Den er en reaktion fra familie, naboer, handlende og lokale grupper imod de kristnes tro og livstil. Peter stiller lidelsen ind i et eskatologisk og kristologisk perspektiv.

1) Det eskatologiske perspektiv. I lovprisningen (1 Pet 1,3-9) knytter Peter håbet og lidelsen sammen. a) Håbet giver jubel under lidelsen. De troende er genfødte til et levende håb, og det håb er beskrevet som arven, der ligger gemt i himlene, og frelsen, der holdes rede. De troende jubler nu over dette: håbet, arven og frelsen, skønt de nu lider (1 Pet 1,6).¹⁶ Håbet sætter jubel ind midt i lidelsen. Peter skriver ikke, at de troende skal lide tålmodigt i denne tid, fordi denne lidelse er intet mod den kommende jubel, men han skriver, at håbet skaber jubel og glæde i de troende, mens de er i denne verden, og også når de lider. Glæde og lidelse er ikke modsætninger. b) Lidelsen er troens nødvendige prøve, for det er den prøvede tro, der skal blive anerkendt af Jesus (1 Pet 1,7). Peter sammenligner lidelsen med ild, der anvendes til at prøve guldet (1 Pet 1,7). Lidelsen afslører, om troen er ægte. Lidelsen er en "ildprøve" (1 Pet 4,12). c) De troende er salige, når de lider (1 Pet 3,14 og 4,14). Når de kristne hånes pga. Kristi navn, hviler Herlighedens Ånd over dem. Lidelsen er troens kendetegn, og lidelsen bringer en foregribelse af den eskatologiske herlighed for de troende. De oplever allerede herligheden i lidelsen. d) De troendes forfølgere skal en dag stilles til regnskab for Gud, der er rede til at dømme levende og døde (1 Pet 4,5). De kristne skal også se lidelsen ud fra

---

¹⁶ DO har oversat vers 6: "Da skal i juble, skønt I nu ..." Jublen er den den jubel, der bryder frem, når fuldendelsen. Men pga. vers 8 skal vi fastholde præsensformen og oversætte: "Over det (dvs. håbet, arven og frelsen) jubler I ...".

dommens dag. Der kommer en dag, hvor Gud vil straffe deres forfølgere. e) De kristnes lidelser er begyndelsen på den eskatologiske dom (1 Pet 4,17-18). Lidelsen er dommens begyndelse. Den begynder med Guds hus dvs. de kristne; den vil være hård, men den eskatologiske vil være meget hårdere mod dem, der er ulydige mod evangeliet.

2) Det kristologiske perspektiv. a) Lidelsen er et grundvilkår. De kristne er kaldede til lidelse (1 Pet 2,21). Kristus er her et forbillede, og ligesom lidelsen var et grundvilkår i hans liv, vil lidelsen blive det i de kristnes liv. Derfor kalder Gud dem ind i lidelsen (jf. 1 Pet 3,17-18). Kristus er den vragede sten, anstødsstenen, som dog er kostbar for Gud og en hjørnesteen. På samme måde er de troende de vragede af samfundet, men de udvalgte for Gud (1 Pet 2,4-10). En imitatio af Kristus er normen. De skal derfor ikke undre sig over lidelsen, som var det noget fremmed, der skete med dem (1 Pet 4,12). Gud er den almægtige Gud. Han er den, der bestemmer, om de kristne skal lide. Derfor kan Peter skrive "hvis det skal være" (1 Pet 1,6) og "om det er Guds vilje" (1 Pet 3,17) i forbindelse med de kristnes lidelse. b) Lidelsen er en participation i Kristi lidelser. Jesus Kristus fremstillet ikke kun som forbillede, som de troende skal efterligne. De kristne lidelser beskrives også som et fælleskab med Kristi egen lidelse, forstået på den måde, at den kristne i sin lidelse har del i Kristi egen lidelse (1 Pet 4,13). Verset fortæller også, at en participation i Kristi lidelser er nødvendig for at kunne få del i den eskatologiske herlighed. c) Den kristne, der har lidt, "har gjort sig færdig med synden" (1 Pet 4,2). I det foregående vers har Peter omtalt Kristi legemlige lidelse og formanet, at de kristne skal væbne sig med Kristi sind. Han gav ikke efter fristelsen til at svare igen og gengælde, men overgav sin sag til Gud (1 Pet 2,22-23). De kristne, der lider på denne måde, idet de har væbnet sig med Kristi sind, viser, at de ønsker at lyde Gud og ikke synden. Derfor er de ophørt med synd. De kristne skal tilegne sig Kristi sind under lidelsen, og derved bryder de med synd.

3) Kristologien

Der er tre store kristologiske passager i brevet. Den første (1 Pet 1,18-21) beskriver de kristnes løskøbelse fra det tomme liv med Kristi dyrebare blod. Kristus er beskrevet som et lydefrit offerlam, der gennem sit offer løskøber de kristne. Den anden passage (1 Pet 2,21-25) beskriver Kristi lidelse. Den ses under et dobbelt perspektiv. Det ene perspektiv er, at Kristi lidelse danner et mønster for de kristne. Han er et forbillede også i lidelsen (1 Pet 2,21). Det andet perspektiv er, at lidelsen er stedfortrædende. Kristus lider i stedet for os. Det stedfortrædende kommer frem ved, at han er den syndfrie ("Han gjorde ikke synd"; 1 Pet 2,22), og at han bar vore synder på sit legeme op på et kors (1 Pet 2,24). Kristus går ind i menneskets sted og overtager menneskets synder og dør

under straffen for dem (1 Pet 2,24). Formålet med stedfortrædelsen er, at de kristne skal leve for retfærdigheden (1 Pet 2,24).

Den tredje passage (1 Pet 3,18-22) beskriver igen Kristi stedfortrædende gerning. Hans dødslidelse er i vort sted, for han bærer vore synder. Han led én gang for vore synder, og han led som retfærdig for uretfærdiges skyld (1 Pet 3,18). Kristi død er en soning, der udsletter menneskes synd, og dermed skylden og vreden. Derfor skaffer soning adgang til Gud (1 Pet 3,18). Kristus døde i henseende til hans menneskelige eksistensform ("i kødet"), og han blev gjort levende i henseende til hans åndelige eksistensform ("i Ånden"), der ikke er begrænset af krop, rum og tid. I 1 Pet 3,19-20 beskriver Peter, hvordan Kristus i Ånden gik "til de ånder, der var i fængsel og prædikede for dem; det var dem, som var ulydige, dengang Gud ventede langmodigt i Noas dage, da arken blev bygget". Dette sted har sammen med 1 Pet 4,6 dannet basis for en forestilling om, at de døde ville få en ny chance. Kristus vil forkynde evangeliet for de døde, og omvendelse er mulig for de døde. Dette går imidlertid imod det samlede bibelske vidnesbyrd, at et menneskes skæbne afgøres her i livet. Det er da bedre forstå forkyndelsen som en forkyndelse af dom og sejr. Jesus forkynder ikke frelse men dom for ånderne, dvs. de døde der levede i ulydighed på Noahs tid. Konteksten fokuserer på et sejrsmotiv (1 Pet 3,22), og formålet med denne omtale er at opmuntre de troende, der nu lider. Det gør Peter ved at pege på Jesu sejr og triumf over for de ulydige på Noahs tid. En dag vil Kristus på samme måde forkynde dom og sejr over de, der nu forfølger de troende.

række genitiver: Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ Βιθυνίας. Det er geografiske genitiver, der fortæller, hvor adspredelsen er. Med denne adressat anslår Peter temaet for brevet: De troendes situation som fremmede blandt folkene. De udvalgte fremmede i adspredelsen beskrives nærmere i de tre næste led.

1.2. 1) Først nævnes årsagen til, at de er de udvalgte fremmede. κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρὸς fortæller, at årsagen er Guds forudviden.

2) Dernæst nævnes, hvordan de er blevet de udvalgte fremmede. ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος er midlet, Gud bruger til at virkeliggøre udvælgelsen. Det sker ved Åndens helligelse = udskillelse.

3) Til sidst nævnes målet for de udvalgte fremmede. εἰς ὑπακοήν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ beskriver, at målet er lydighed og bestænkelse med Jesu Kristi blod. Bestænkelse har en rensende betydning: synden fjernes.

I GT er Israel det udvalgte folk. I NT er de troende det udvalgte folk. I GT er Israel i diasporaen (fremmede) pga. dom. I NT er de troende i diasporaen (fremmede) pga. Guds udvælgelse, som udskiller dem af folkene og gør dem fremmede.

χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη er hilsnen: et nådes- og fredssønske. Πληθυνθείη er aor. opt. pas. ("blive jer rigeligere til del").

1,3-12: Lovprisning (proœmium/exordium)

Efter præskriptet følger en lovprisning, der indfører brevet's tema. Peter lovpriser Gud, fordi han har gjort de troende til håbets folk. Gud har genfødt dem til et håb. Håbet skyldes Guds gerning. Håbet er et håb om evig arv og eskatologisk frelse (v.3-5). De troendes identitet som håbets folk får konsekvenser. 1) Håbet skaber en jubel i dem, skønt de nu lider, fordi de ved at formålet med prøvelserne er, at deres tros prøvede karakter skal åbenbares ved Jesu åbenbaring (v.6-7). 2) Kristus skaber jubel i dem, skønt de ikke ser ham nu, fordi de allerede nu har del i den eskatologiske frelse (v.8-9). I vers 10-12 betoner Peter frelsens karakter af opfyldelse. Den er blevet forudsagt af profeter, og de fik at vide, at denne frelse vil blive forkyndt denne generation. De oplever frelsens opfyldelse i troen og håbet.

Struktur

- 1.3.** Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
Ionprisning
ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς
adj. partc.
εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,
målet
- 1.4.** εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον,
apposition
τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς
adj. partc.
- 1.5.** τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως
adj. partc. εἰς σωτηρίαν
έτοιμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.
apposition
- 1.6.** ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε,
rel. sæt.
ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον [έστιν] λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς,
partc. conj. (koncessivt)
- 1.7.** ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου διὰ
finalt (formål) apposition πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου,
εὔρεθῆ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 1.8.** ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε,
rel. (koncessivt)
εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρῶντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ
rel (koncessivt) ἀνεκκλήτῳ καὶ δεδοξασμένη
- 1.9.** κοιμῶμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως [ὑμῶν] σωτηρίαν ψυχῶν.
partc. conj. (kausalt)
- 1.10.** περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφητῶν
rel. οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες,

- 1.11.** ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν
 partc. conj. (tid)
 ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ
 hovedverbum
 προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας.
 adj. partc.
- 1.12.** οἷς ἀπεκαλύφθη
 rel. ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά,
 indhold
 ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισσαμένων ὑμᾶς [ἐν] πνεύματι
 rel. ἀγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ,
 εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.
 rel

Eksegese

1.3. Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Efter præskript følger en lovprisning af Gud. Der mangler et verbum, og vi supplerer med et εἶη eller et ἐστίν. Gud identificeres som ”vor Herre Jesu Kristi far”.

ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς er et substantiveret partc., der nærmere karakteriserer Gud. Gud identificeres som den, der genføder mennesket. κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος er her kausalt og beskriver årsagen til genfødslen: Guds barmhjertighed. ἀναγεννήσας ἡμᾶς beskriver, at de troende er født igen eller på ny. Dette sker ved ordet se vers 23

εἰς ἐλπίδα ζῶσαν beskriver genfødsdens mål. De troende genfødes til et levende håb. Et levende håb er et håb, der er virkeligt, og som ikke er falsk, eller som vil skuffe (jf. Rom 5,5). Håbet er beskrevet som arven (vers 4) og den eskatologiske frelse (vers 5) ”Arven” (vers 4) og ”frelsen” (vers 5) står parallelt med håbet.

δι’ ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν er instrumentalt, og a) det er knyttet til genfødslen. Denne er virket ved opstandelsen. Ved genfødslen bliver den troende delagtighed i Jesu Kristi opstandelse. Genfødslen bevirkes altså af opstandelsen og af ordet (vers 23). Eller b) det er knyttet til det ”levende håb” og fortæller, at det er ved Jesu opstandelse, at vi har et levende dvs. virkeligt håb. Han opstod som den første af mange. Det sidste er det bedste, da genfødslen bevirkes gennem ordet og består i en delagtighed i Kristi opstandelse.

1.4. εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον står parallelt med ”det levende håb”. Det er en apposition. Arven beskriver håbets indhold. κληρονομίαν er den del, de troende skal arve. Arven er frelsen (vers 5), livets nådegave (3,7) eller velsignelsen (3,9). Denne arv er uforgængelig (dvs. forgår ikke) og ubesmittelig (dvs. besmittes ikke af synd) og uvisnelig (dvs. forringes ikke). Arven er eskatologisk pga. sammenhængen med håbet og de tre adjektiver. For Israel er arven det lovede land; for de troende er arven det eskatologiske land: den nye jord.

τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς er et adj. partc., der nærmere beskriver arven. Den ligger bevaret til dem i himlene. Arven er en himmelsk arv.

1.5. τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρούμενους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν er et subst. partc., der lægger sig til ὑμᾶς i slutningen af vers 4. Peter beskriver de troende nærmere. Ligesom arven bevarer, således bevarer de troende ved Guds kraft og ved troen til frelse. Ved troen tilegnes Guds kraft. Vers 4b og vers 5a er parallelle. εἰς σωτηρίαν står parallelt med ”håb” og ”arv”. Der er her tænkt på den endelige (eskatologiske) frelse. Frelse er redning fra den eskatologiske dom (1 Pet 4,17).

ἐτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ er en apposition, der nærmere karakteriserer ”frelsen”. Denne er beredt til at blive åbenbaret i den sidste tid. ἐτοίμην fortæller, at den allerede nu er parat og klar til at blive åbenbaret. ἀποκαλυφθῆναι fortæller, at frelsen er skjult i denne tid, men en dag vil blive åbenbar og afsløret. Det sker i den sidste tid, som er fuldendelsens tid (den eskatologiske opfyldelses tid).

1.6. ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε. a) ἐν ᾧ kan referere til ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ (vers 5): i den (sidste tid) skal I juble; ἀγαλλιᾶσθε er præsens, men får futurisk betydning. Peter tænker da på jublen, der vil bryde frem, når fuldendelsen kommer. Men pga. parallellen i vers 8, hvor der er tale om en præsens jubel, er det bedst at forstå ἀγαλλιᾶσθε som præsens. b) ἐν ᾧ refererer til vers 3-5: over det (altså håbet, arven, frelsen) jubler I. ἐν ᾧ indfører genstanden for jublen. ἀγαλλιᾶσθε er præsens og beskriver deres nuværende jubel. Det er konstaterende. Det giver den bedste mening, når det sammenholdes med vers 8. Forstået på den måde lever håbet om frelsens fuldendelse i de troende som en jubel. Det er håbets nedslag i den troende. Vi får et karakteristisk indblik i spændvidden i den troendes liv mellem jublen om frelsens fuldendelse midt i lidelsen. Den beskriver Peter i næste sætning.

ὀλίγον ἄρτι εἰ δέον [ἐστὶν] λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς. Partc. λυπηθέντες (partc. conj.) har koncessiv betydning: skønt I nu en kort tid (ὀλίγον) er blevet udsat for lidelse. Peter betoner, at det er noget, der sker nu (ἄρτι) i kontrast til fuldendelsen i fremtiden, og at der er

tale om en kort tid (ὀλίγον). ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς er de situationer, hvor de er blevet udsat for lidelse. πειρασμοῖς har her positiv betydning ("prøvelser"), idet der er tale om situationer, hvor deres tro prøves med sigte på, at troen styrkes. Peter tilføjer εἰ δέον [ἐστὶν] ("om det er nødvendigt"), som refererer til, om det er nødvendigt efter Guds vilje. Dvs. Gud er herre også over prøvelserne, og vi troende udsættes kun for prøvelser, hvis det nødvendigt til at styrke vor tro. Prøvelsens mening og mål er bestemt af Gud.

1.7. ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως. Med ἵνα beskrives Guds formål med deres lidelse. ἵνα er finalt, og ind i finalsætningen er der sat et indskud (πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου), dvs. at finalsætningens verbum (εὐρεθῆ) først kommer efter indskuddet. τὸ δοκίμιον betyder "prøvethed" og bruges om en prøves positive resultat. Vi gengiver det med "jeres prøvede tro" eller "for at jeres tros prøvede karakter". Gennem lidelser prøves troen, og troen står prøven igennem og viser sig som sand og ægte tro.

πολυτιμότερον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου er et indskud. Det står som en apposition til τὸ δοκίμιον (altså jeres prøvede (tro)). Den prøvede tro er mere værd (πολυτιμότερον er komparativ) end guld. ἀπολλυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου er to adjektiviske partc., der lægger sig til χρυσίου. De adj. partc. karakteriserer guldets som noget, der forgår - det er forgængeligt – og som noget, der prøves gennem ild. Vi oversætter: "som er mere værd end guld, som forgår, men prøves gennem ild". En sådan ildprøve afslører, om guldets er ægte, eller om der er urenheder, der brænder op. Sammenligningen med guldets prøvelse gennem ild viser, at troens prøvelse har med ægthed at gøre. Ild afslører guldets ægthed. Prøvelser afslører troens ægthed.

εὐρεθῆ εἰς ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ er fortsættelsen af finalsætningen. Formålet med de forskellige prøvelser er, at den prøvede tro skal vise sig. εὐρεθῆ er aor. konj. pas. og betyder "skal blive fundet" eller "skal vise sig". De tre termer (ἔπαινον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν) beskriver de troende anerkendelse, dvs. den anerkendelse de troende modtager ved genkomsten. ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ er genkomsten. Denne er en åbenbaring, fordi Jesus skal komme synligt. Kontrasten er til tiden nu, hvor Kristus er skjult.

1.8. ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε er en rel. sætning, der refererer til Jesus Kristus (vers 7). I tiden frem til genkomsten er Jesus Kristus skjult. Derfor går Peter videre og beskriver de troendes forhold til Kristus nu. Ham elsker de, skønt de ikke har set (aor. partc.) ham. οὐκ ἰδόντες er koncessivt ("skønt"). Det er et partc. conj.

εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώντες πιστεύοντες δὲ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένη er en kompliceret sætning. a) εἰς ὃν hører sammen med πιστεύοντες ("men idet I tror på ham, skønt I ikke ser, jubler I (over ham) med ... ") eller b) det hører sammen med ἀγαλλιᾶσθε. Det sidste er det bedste pga. kontrasten mellem partc. μὴ ὀρώντες og πιστεύοντες (jf. vers 12). Pga. denne kontrast hører εἰς ὃν sammen med ἀγαλλιᾶσθε. Vi oversætter: "Ham, skønt I nu ikke ser, men tror, jubler I over med ..."). Peter betoner igen, at Kristus er usynlig i tiden nu, og at vi nu står i troens forhold til ham. Der er en kontrast mellem ikke at se og at tro. μὴ ὀρώντες er præs. partc. ἀγαλλιᾶσθε er en gentagelse fra vers 6. Det er det samme verbum og står i samme form. Det er præsens pga. sammenhængen med begyndelsen af verset. Peter beskriver de troendes nuværende situation. Det er i nutiden, at de ikke har set eller ser Kristus. I kærligheden til Kristus og i troen på ham jubler de. For i kærligheden og i troen er han nærværende hos den troende. Denne jubel er med en uudsigelig og forherliget (eller forklaret) glæde. Glæden er ἀνεκλαλήτῳ, dvs. den kan ikke udsiges i ord. Den er ordløs. Glæden er forklaret (δεδοξασμένη), dvs. har allerede del i herligheden og fuldkommenheden.

1.9. κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως [ὕμῳ] σωτηρίαν ψυχῶν. Partc. κομιζόμενοι er et partc. conj., der er knyttet til hovedverbet ἀγαλλιᾶσθε. Det har kausal betydning ("fordi"). Partc. betyder "at nå" eller "at modtage". σωτηρίαν ψυχῶν er en apposition til τὸ τέλος og karakteriserer "målet" nærmere som "sjælenes frelse". Dette refererer til den eskatologiske frelse. κομιζόμενοι er præs. partc., og pga. sammenhængen med det foregående er det bedst at forstå det som beskrivelse af nutid. De troende når allerede nu troens mål i den forstand, at de allerede nu har del i den. Samtidig med at de venter på fuldendelsen.¹⁷

1.10. περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξεραύνησαν προφηῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες.¹⁸ Peter fortsætter med en beskrivelse af denne frelse. Han nævner GT's profeter. προφηῆται refererer sikkert til alle dem i GT, Gud har inspireret. Denne frelse undersøgte de (ἐκζητέω "at søge" eller "at forske") og udforskede de (ἐξεραυνάω "at efterforske"). Frelsen er genstanden for deres undersøgelse. οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες er et subst. partc., der nærmere beskriver profeterne som nogle, der har profeteret dvs. forudsagt om nåden til jer. Her bruger Peter ordet nåde (χάρις) om frelsen. Den nærmere karakteristik definerer "profeter" som alle,

¹⁷ Man kan forstå det futurisk, så at Peter beskriver den endelige frelse.

¹⁸ περὶ ἧς σωτηρίας er et eksempel på en inkorporation, idet det rel. pronomen refererer til ordet "frelse" i den foregående sætning, men dette ord ("frelse") indsættes alligevel i relativsætningen (se Robertson, s.719).

der har forudsagt den kommende frelse. Denne nåde = frelsen er nu en virkelighed for de troende, som Peter skriver til.

1.11. ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον er en kompliceret sætning. Hovedverbet er ἐδήλου (impf. af δηλόω "kundgøre"), subjektet er τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ. Det bedste er at lade εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν (indirekte spørgesætning) være objekt for både ἐραυνῶντες og ἐδήλου (overs.: "idet de undersøgte hvilken og hvilken slags tid, som Kristi Ånd i dem kundgjorde, som har forudvidnet om lidelserne for Kristus og herlighederne derefter").

ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ("idet de (profeterne) undersøgte/forskede i hvilken og hvilken slags tid"). ἐραυνῶντες er et partc. conj. med temporal betydning. Med τίνα tænkes der på, hvornår Kristus skulle komme (se slutningen af verset), og med ποῖον tænkes på, hvordan tiden vil være, dvs. under hvilke omstændigheder, Kristus kommer.

ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ. Objektet for verbet er εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν, og vi gengiver det på dansk med "som". Peter kalder "Guds Ånd" for "Kristi Ånd". Denne Ånd var til stede i profeterne og inspirerede dem dvs. åbenbarede for dem Kristi komme: lidelse og herlighed. Ved at kalde Guds ånd for Kristi Ånd betoner Peter kontinuiteten mellem den gamle pagt (GT) og den nye pagt (NT): Kristi Ånd åbenbarede Kristus for profeterne.

προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας er et adj. partc., der nærmere karakteriserer Kristi Ånd, som den Ånd, der forudvidnede (προμαρτύρομαι betyder "at vidne forud") om Kristi lidelser (jf. Sl 22 og 69; Es 53) og herlighed (ophøjelse) (Sl 2 og 110 og Dan 7,13-14). τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα betyder "lidelser (bestemt) for Kristus".

1.12. οἷς ἀπεκαλύφθη. "For dem" er for GT's profeter, og ἀπεκαλύφθη fortæller, at Gud har åbenbaret for dem, hvem de tjente.

ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά er åbenbaringens indhold. Verbet διακονέω er konstrueret med τινί τι (at tjene nogen med noget). Vi oversætter: "at de ikke tjente sig selv men jer med dette"). αὐτά er profetiernes indhold (= Kristi lidelse og herlighed). Gud åbenbarede for profeterne, at profetierne om Kristus (lidelse og herlighed) ikke skulle opfyldes i deres egen tid. Dette var et delvist svar på deres forsken. ὑμῖν er den generation, der oplever opfyldelsen.

ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισσαμένων ὑμᾶς [ἐν] πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ. ἃ refererer til profetierne om Kristi lidelse og herlighed. De er nu blevet forkyndt (ἀνηγγέλη "forkynde") for jer = brevets læsere. διὰ τῶν εὐαγγελισσαμένων ὑμᾶς er dem, der formidler dette budskab. Det er dem, der forkyndte evangeliet for jer. [ἐν] πνεύματι ἁγίῳ fortæller,

at de forkyndte evangeliet i Helligåndens kraft og fuldmagt. For menigheden er profetierne om Kristus og deres opfyldelse blevet forkyndt. Der er en slående parallel:

vers 11: Kristi Ånd var i profeterne og åbenbarede profetier om Kristus for dem

vers 12: Apostlene (og andre) forkyndte evangeliet i Helligånden

ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ er et adj. partc., der karakteriserer Helligånden som sendt fra Himlen. Det betoner Åndens guddommelige natur.

εἰς ἃ refererer til profetierne om Kristi lidelse og herlighed. ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι fortæller, at Guds engle begærer og ønsker at få indblik i dem. παρακύψαι betyder at "skue ind i" eller "at få indblik i". Meningen er

1) opfyldelsen i Kristus er en hemmelighed for englene, og englene længes derfor efter at få indblik i Guds hemmeligheder.

2) Englene længes efter fuldendelsen, og de længes derfor efter stadig at få mere indblik i frelsens virkeliggørelse (jf. Luk 15,10).

Dette er med til at betone opfyldelsens betydning. Selv engle længes efter at få indblik i denne tid.

1.13-2.10: Første hoveddel: Lev et helligt liv som Guds hellige folk

Første hoveddel består af to dele (1,13-25 og 2,1-10). Tema i første del er formaningen til at leve et helligt liv. Tema i anden del er formaningen til at lade sig opbygge til Guds hellige folk. I præskript og lovprisning anvender Peter en række indikativformer, der beskriver de troendes virkelighed. I første hoveddel anvender Peter en række imperativer, der formaner de troende til at leve et helligt liv. Denne rækkefølge med indikativer først og så imperativer peger på en karakteristisk sammenhæng i brevet (og i NT i øvrigt): imperativerne har deres basis, dvs. forudsætning og begrundelse, i indikativerne. De troende formaner til at blive, hvad de allerede er. De formaner til at aktualisere, hvad de allerede er. De troende er genfødte til et håb (1,3), dvs. Gud har sat håbet ind i deres liv. Det er virkeligheden og på den baggrund formaner de til at sætte deres håb til den kommende nåde (1,13). De troende er hellige. Ånden har helliget dem (1,2). Det er deres virkelighed og de troende formaner at være (evt. blive) hellige (1,15). De troende har Gud som deres far (1,3), og på den baggrund formaner de til at leve med frygt for Gud (1,17). De troende er genfødte til kærlighed (1,3 og 1,23), dvs. Gud har sat kærligheden ind i deres liv. Dette er deres virkelighed, og på den baggrund formaner de til at elske hinanden (1,22). De troende er født ved ordet (1,23). Dette er deres virkelighed, og på den baggrund formaner de til at hige efter den åndelige uforfalskede mælk dvs. ordet (2,2). De troende er levende stene i et åndeligt hus. Dette er

deres virkelighed og på den baggrund formaner de til at lade sig opbygge til et åndeligt hus. På det større plan veksler Peter fra indikativ (1,1-12) og til imperativ (1,13-2,10). Dette viser at imperativen udspringer af indikativen. Dette markeres også af Διὸ, der indleder parænesen i vers 13. Men også i parænesen i 1,13-2,10 veksler Peter mellem imperativ og indikativ. Formaning til at leve med frygt for Gud (imperativ) begrundes med (1,17), at de er løskøbt fra deres tomme liv (indikativ) i 1,18ff. Formaning til at elske hinanden (imperativ) i 1,22 begrundes med, at de er genfødte (indikativ) i 1,23. Formaning til at lade sig opbygge til et åndeligt hus (imperativ) i 2,5, står sammen med forsikringen om at de er Guds hellige folk (indikativ) i 2,9-10.

Imperativerne fortæller, at Guds nåde skal realiseres i deres liv og blive virkelig i deres liv, at håbet skal leves ud i deres liv og blive en virkelighed, og at helligheden skal realiseres som det gode liv i denne tilværelse. Den første hoveddel 1,13-2,10 kan struktureres ud fra imperativerne:

- sæt håbet (1,13)
- vær/bliv hellige (1,15)
- lev med frygt (1,17)
- elsk hinanden (1,22)
- hig efter (2,2)
- lad jer opbygge (2,5)

1,13-1,21 begynder og slutter med håb. Derfor kan man overveje, om Peter mener at håbet er en beskrivelse af de troendes grundvilkår, og at det hellige og gudfrygtige liv er en aktualisering af livet i håbet.

1.13-16

Struktur

- 1.13.** Διὸ
 slutning
- ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν νήφοντες
 partc. conj. (sociative)
- τελείως ἐλπίσατε
 (verbum) ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 genstanden
- 1.14.** ὡς τέκνα ὑπακοῆς μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον
 partc. conj. (modalt) ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίας

1.15. ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε,

1.16. διότι γέγραπται [ὅτι] ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός [εἰμι].

begrundelse

Eksegese

1.13. Διὸ er en konsekutiv konjunktion, der indfører en slutning, der er baseret på vers 3-12: på grund af frelsens realitet så sæt jeres håb (ἐλπίζατε).

ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν νήφοντες. Peter indsætter to partc., inden imperativen kommer. De to partc. conj. har sociativ betydning og beskriver de ledsagende omstændigheder for hovedverbet ("derfor, idet I binder op om jeres sinds lænder (og) idet I er ædru"). At binde op om sit sinds lænder er en metafor for at være rede og parat. νήφοντες ("nøgttern" eller "ædru") er også metaforisk og refererer til en åndelig klarhed og opmærksomhed.

ἐλπίζατε er hovedverbet. ἐλπίζατε er en aor. imp. ("sæt håbet" eller "skal I sætte håbet"). Adverbiet τελείως hører til ἐλπίζατε og betoner, at de skal sætte håbet fuldstændigt til. Åndeligt beredte og klare skal de sætte deres håb til nåden.

ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ beskriver, hvad de skal sætte deres håb til. Det er til nåden (ἐπὶ τὴν ... χάριν). φερομένην ὑμῖν er et adj. partc., der karakteriserer nåden, som noget der bringes til jer. Partc. er i præsens passiv og har futurisk betydning her, da denne nåde bringes dem ved Jesu Kristi åbenbaring. De skal altså sætte deres håb til den kommende og fuldendte nåde. ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ viser entydigt, at der er tænkt på fremtiden, idet Jesus åbenbares ved genkomsten.

1.14. ὡς τέκνα ὑπακοῆς μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις. Peter bruger et partc. her, som kunne have

1) imperativisk betydning. Det fungerer som et imperativ ("som lydighedens børn skik jer ikke lige med jeres tidligere lyster i jeres uvidenhed").¹⁹

2) normal betydning, idet det er et partc. conj., der modificerer γενήθητε (vers 15). Det har modal betydning og beskriver måden, hvorpå de bliver hellige ("idet I som lydighedens børn ikke skikker jer lige ...").²⁰

ὡς ved τέκνα ὑπακοῆς indfører egenskab. ὑπακοῆς er en kvalitativ genitiv. Med ὡς ved τέκνα ὑπακοῆς beskriver Peter de troendes virkelighed. De er lydighedens børn. Imperativen er

¹⁹ Begrundelsen er, at det pga. konjunktionen ἀλλὰ står sideordnet med det følgende imperativ i vers 15.

²⁰ Argumentet er, at partc. er præsens, mens alle imperativerne i disse vers er i aorist.

baseret på denne virkelighed (indikativ). συσχηματιζόμενοι er et partc. conj., der har modal betydning og beskriver måden, hvorpå de bliver hellige. συσχηματιζόμενοι betyder ”skikke sig lige med” eller ”tilpasse sig” eller ”gøre sig lige med”. De troende advares imod at vende tilbage til deres tidligere liv. Dette karakteriseres som ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις; lysterne er her negative (syndige lyster). πρότερον er et adjektiv (”tidligere”), og ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν har temporal betydning og beskriver deres hedenske fortid. Den var kendetegnet ved uvidenhed. τῇ ἀγνοίᾳ er ikke neutralt men inkluderer afvisning. På grund denne afvisning og fornægtelse af Gud var deres tidligere liv kendetegnet ved syndige lyster.

1.15. ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε indfører imperativen: γενήθητε (aor. imp. pas.). Kaldet til hellighed udledes fra ham, der kaldte dem. κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον indfører en norm: Den kaldende er normen (”i overensstemmelse med den hellige, som kaldte jer”). τὸν og ἅγιον hører sammen (”den hellige”), og ind i denne konstruktion er der indskudt et adj. partc. καλέσαντα ὑμᾶς (”som kaldte jer”). ”Den hellige” er Gud (se vers 15slutning). ”Hellig” betyder adskilt fra synd. Kaldet er effektivt. Det virkeliggøres ved evangeliet.

καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε (”skal også I være hellige i jeres færden”). Guds hellighed er norm for de troendes hellighed. De skal være hellige i deres liv. Dette virkeliggøres ved ikke at tilpasse sig deres tidligere lyster.

1.16. διότι γέγραπται [ὅτι] ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός [εἰμι]. Kaldet til hellighed begrundes ud fra Guds karakter. De troende skal være som Gud.

1.17-21

Struktur

- 1.17.** καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον,
realis (protasis)
ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε,
apodosis (følge)
- 1.18.** εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν
partc. conj. årsag ἀναστροφῆς πατροπαραδότου
- 1.19.** ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι
ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ,
- 1.20.** προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου
φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς
adj. partc. karakteriserende
- 1.21.** τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεόν
apposition
τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν
καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα,
adj. partc. karakteriserende
ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.
konsekutivt

Eksegese

1.17. καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον. Vers 17 er en realissætning. πατέρα ἐπικαλεῖσθε har betydningen ”(og når) I påkalder ham som far” (jf. Bauer). τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον (”som dømmes uden personsanseelse efter enhvers gerning”) er et adj. partc., der karakteriserer (Gud) Fader nærmere. Peter beskriver den eskatologiske dom, og Gud fader vil da dømmes efter gerninger og uden personsanseelse. ἀπροσωπολήμπτως betyder ”uden personsanseelse” eller ”uden hensyn til

personen". κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον fortæller, at domskriteriet er gerninger (jf. Matt 25,31-46 og Rom 2,6ff).

ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε indfører følgen i betingelsessætningen. Følgen er, at de skal vandre med frygt. Årsagen til denne følge er, at Gud er den eskatologiske dommer. Følgen er formuleret med en imperativ. ἀναστράφητε (aor. imp. pas.) beskriver livsførelse. τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον er temporalt og beskriver, hvornår de skal leve i frygt (for Gud). τῆς παροικίας betyder "ophold i det fremmede" eller "udlændighed" ("med frygt skal I vandre i tiden for jeres ophold i det fremmede"). De troende beskrives igen som fremmede i denne verden (jf. 1 Pet 1,1).

1.18. εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου. Partc. er kausalt og giver endnu en årsag til formaningen til at vandre i frygt. Den anden årsag er, at de blev løskøbt fra deres tomme liv med Kristi kostbare blod. Peter formulerer først, hvad de troende ikke blev løskøbt med: det forgængelige = sølv eller guld. ἐλυτρώθητε betyde løskøbe, dvs. der lægges en løsesum, der køber dem fri. ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου fortæller, hvad de løskøbes fra: deres tidligere liv. Det karakteriseres som tomt (ματαίας), dvs. som indholdsløst. Det tomme kan referere til deres afgudsdyrkelse, og som "arvet fra fædrene" (πατροπαραδότου betyder "arvet fra en far" eller "overtaget fra en far"), dvs. indarbejdet i deres tradition og kultur. Der er vel tale om en løskøbelse fra deres afgudsdyrkelse.

1.19. ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ. Her formulerer Peter, hvad de troende er blevet løskøbt med: Kristi kostbare (τιμίῳ) blod. ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου indfører en sammenligning: Kristus sammenlignes med et lam. ἀμώμου betyder "lydefrit" eller "fejlfrit" ("udadleg") og ἀσπίλου betyder "pletfri". Det er altså en lam uden fejl. Jesu offer sammenlignes med ofringen af en lam, der ofres for andres skyld.

1.20. προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς. Med to adj. partc. fortsætter Peter med at beskrive Kristus. Det første adj. partc. er προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου. Det karakteriserer Kristus som forudkendt. Der ligger et element af anerkendelse og udvælgelse i dette. Kristus er forudkendt og udvalgt af Gud før verdens skabelse til at være frelseren. Det implicerer sandsynligvis hans præeksistens. φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς er det andet adj. partc., der karakteriserer Kristus som den, der blevet åbenbaret på grund af os troende ved tidernes afslutning. Der tænkes på inkarnation og livet på jorden. Åbenbaringstanken implicerer, at Kristus levede skjult som

præeksistent. ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων betyder "tidernes ende" eller "de sidste tider". Det fortæller, at de sidste tider indledes med Jesu første komme.

1.21. τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν er en apposition til δι' ὑμᾶς (slutningen af vers 20). Vi oversætter: "de troende ved ham på Gud". δι' αὐτοῦ er ved Kristus. Han formidler troen til dem.

τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα er to adj. partc., der karakteriserer Gud nærmere. Han er den, der oprejste Jesus fra de døde og gav ham æren. Æren refererer til ophøjelsen.

ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν er konsekutivt og beskriver, 1) enten at deres tro *også* er håb til Gud eller 2) at deres tro og håb er til Gud. Med ἐλπίδα ("håb") tænkes der på opstandelsen. De troendes opstandelse er jo baseret på Kristi opstandelse.

1.22-25

Struktur

- 1.22.** Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν
partc. conj. temporalt ἀνυπόκριτον,
ἐκ [καθαρᾶς] καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς
formaning
- 1.23.** ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου
partc. conj. kausalt διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος.
- 1.24.** διότι
årsag πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος
καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου·
ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν·
- 1.25.** τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.
identifikation

Eksegese

1.22. Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον. Partc. ἡγνικότες (perf. partc.) er et partc. conj. med temporal betydning ("Da I nu har renset"). Τὰς ψυχὰς ὑμῶν er dem selv som personer. ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας er midlet til renselse ("ved lydighed mod sandheden"). τῆς ἀληθείας er en objektiv genitiv, og "sandheden" svarer til evangeliet (se vers 25). Renselsens mål er uhyklet dvs. oprigtig broderkærlighed.

ἐκ [καθαῶς] καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς formulerer formaningen. ἀγαπήσατε (aor. imp.) er selve formaningen; ἐκτενῶς ("udholdende" eller "ivrigt") lægger sig til imperativen. Af et rent hjerte opsummerer det foregående. ἀλλήλους refererer til de troende (jf. broderkærlighed i vers 22a).

1.23. ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. ἀναγεγεννημένοι (perf. partc.) er et partc. conj. med kausal betydning. Peter begrunder formaningen til indbyrdes kærlighed med, at de er genfødte. De troendes genfødsel har Peter allerede omtalt i vers 3. Her beskriver Peter midlet til genfødslen, dvs. det der virkede genfødslen. Det var ikke forgængelig men uforgængelig sæd. σπορᾶς er sæd, og "uforgængelig sæd" er en metafor for Guds ord. Dette fremgår af fortsættelsen. "Af uforgængelig sæd" og ved Guds levende og blivende ord" står parallelt og er to forskellige udtryk for samme sag. Sæden er Guds ord. ἐκ ("af") og διὰ ("ved") er blot stilistisk variation. Begge beskriver midlet til genfødslen. Guds ord karakteriseres som "levende" dvs. dynamisk virkende og skabende og som "blivende" dvs. uforgængeligt.

1.24. διότι er kausalt, og Peter begrunder med et citat fra GT, at Guds ord er uforgængeligt og blivende.

πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος. "Alt kød" er mennesket; χόρτος er græsset. Peter sammenligner mennesket med græsset.

καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου. Menneskets herlighed sammenlignes med græssets blomster. ἄνθος χόρτου er græssets blomster.

ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν. Ligesom græsset visner, således visner = dør mennesket. Og ligesom blomsterne falder, således forgår menneskets herlighed.

1.25. τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. I kontrast til det forgængelige menneske med dets kortvarige herlighed, forbliver Herrens ord til evighed. Citatet bekræfter og verificerer, at Guds ord er uforgængeligt og blivende.

τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς identificerer Herrens ord med evangeliets ord. τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς er et adj. partc., der karakteriserer Guds ord som det forkyndte ord, dvs. det evangelium, som er blevet forkyndt for os troende. Evangeliet er et uforgængeligt, blivende og levende ord, der virkede genfødslen.

2.1-3

Struktur

- 2.1.** Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ partc.
conj. sociativt πάσας καταλαλιάς,
- 2.2.** ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε,
formaning
ἵνα ἐν αὐτῷ ἀύξηθῆτε εἰς σωτηρίαν,
finalt
- 2.3.** εἰ ἐγέυσασθε ὅτι χρηστός ὁ κύριος.
forsikring

Eksegese

2.1. Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς. Med οὖν drager Peter en slutning fra vers 23-25: altså fordi I er genfødte, skal I hige efter ... (vers 2). Partc. Ἀποθέμενοι angiver de ledsagende omstændigheder for imperativen i vers 2. Det er sociativt. Vi oversætter: ”Altså idet I aflægger al slethed og al svig og hyklerier og misundelser og alle bagtalelser”. At ”aflægge” er en typisk term i nytestamentlig parænese. Vi har et lastekatalog.

2.2. ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε. Her formulerer Peter imperativen. ἐπιποθήσατε er aor. imp. Verbet ἐπιπόθειω betyder ”længes efter”, ”hige efter” eller ”kræve”. De troende formaner til at hige efter ”den åndelige uforfalskede mælk”. Mælken (γάλα) er en metafor for ordet (jf. 1,25). λογικὸν betyder ”sand” eller ”åndelig” og fortæller, at ”mælk” er metaforisk. ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη er sammenlignende. Peter sammenligner de troende med nyfødte (ἀρτιγέννητα) børn. Ligesom de nyfødte higer efter mælken for at stille deres sult, således skal de troende hige efter ordet for at stille deres åndelige sult. De troende lever af ordet og vokser ved ordet.

ἵνα ἐν αὐτῷ ἀύξηθῆτε εἰς σωτηρίαν er finalt og beskriver formålet med denne higen efter ordet: de skal vokse op til frelse. εἰς σωτηρίαν er den eskatologiske frelse.

2.3. εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. εἰ har forsikrende betydning ("så sandt").
 ἐγεύσασθε ("I har smagt") refererer til deres erfaring. De har erkendt ved erfaring, at Herren er god.
 ὁ κύριος er Jesus Kristus. Han er ordets indhold. Når de altså tilegner sig Guds ord, tilegner de sig
 Herren Jesus og erfarer og erkender, at han er god dvs. nådig og barmhjertig.

2.4-10

Struktur

- 2.4.** πρὸς ὃν προσερχόμενοι λίθον ζῶντα
 partc. conj. modalt
 ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοκιμασμένον
 adj. partc. karakteriserende
 παρὰ δὲ θεῶ ἐκλεκτὸν ἔντιμον,
 attributivt
- 2.5.** καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα ἅγιον
 formaning ἀνευρέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους [τῷ] θεῷ
 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- 2.6.** διότι περιέχει ἐν γραφῇ·
 begrundelse ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον ἀκρογωνιαῖον ἐκλεκτὸν ἔντιμον
 καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ κατασυνθῆ.
- 2.7.** ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν, ἀπιστοῦσιν δὲ λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν
 følge οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας
- 2.8.** καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου·
 οἱ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες
 subst. partc.
 εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν.
 bestemmelse
- 2.9.** ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν,
 modsætning
 ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγεῖλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος
 formål εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς·
- 2.10.** οἱ ποτε οὐ λαὸς νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἡλεημένοι νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
 rel. Sæt.

Eksegese

2.4. πρὸς ὄν. Det relative pronomen refererer til "Herren" (Jesus) i vers 3. Partc. (conj.)

προσερχόμενοι har modal betydning, og beskriver måden, hvorpå de lader sig opbygge.²¹ λίθον ζῶντα er en apposition til ὄν. "Levende" fortæller, at "sten" er metaforisk. "Levende" refererer til opstandelsen. Der er tænkt på, at Kristus er hjørnестenen (se vers 6), der bærer bygningen.

ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοκιμασμένον er et adj. partc., der karakteriserer den levende sten som forkastet af mennesker. Der er her tænkt generelt på mennesker og ikke kun på de jødiske ledere pga. kontrasten til de troende. ἐκλεκτὸν er et verbaladjektiv, der karakteriserer den levende sten som "udvalgt", og ἔντιμον er et adj., der karakteriserer stenen som "kostbar" eller "æret". I Guds vurdering er Jesus den udvalgte og kostbare frelser, der ophøjes ved opstandelsen.

2.5. καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα ἅγιον. Imperativen er formuleret med οἰκοδομεῖσθε (præs. imp. pas.): I skal lade jer opbygge, dvs. som sten indføres i bygningen.²² καὶ αὐτοὶ betyder "også I"; ὡς λίθοι ζῶντες indfører egenskab ("som levende stene"). Kristus er den levende sten, og når de kommer til ham i tro, bliver de selv levende stene. De er levende, fordi han er levende. οἰκοδομεῖσθε er konstrueret med οἶκος πνευματικὸς (Bauer): "I skal lade jeg opbygge til en åndeligt hus. οἶκος er en metafor for menigheden. πνευματικὸς betyder, at dette hus er skabt af Ånden og fået dets karakter af Ånden. εἰς ἱεράτευμα ἅγιον kan stå parallelt med "åndeligt hus" eller beskrive målet med det åndelige hus: "til et helligt præsteskab". Dette er en beskrivelse af menigheden. På basis af dette har man talt om de troendes almindelige præstedømme. Et "helligt" vil sige udskilt for Gud, og "præsteskab" vil sige udskilt til aktiv tjeneste. I GT var en del af Israel et helligt præsteskab; i NT er alle troende et helligt præsteskab.

ἀνεύγκαι πνευματικὰς θυσίας er finalt og beskriver formålet med at være et helligt præsteskab. Åndelige ofre er at bringe dem selv (jf. Rom 12,2). Det åndelige offer er den troendes overgivelse til Gud.

εὐπροσδέκτους [τῷ] θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ er en apposition til "åndelige ofre. De er acceptable for Gud ved Jesus Kristus. De formidles ved Jesus Kristus.

2.6. διότι περιέχει ἐν γραφῇ. Peter begrundes opfordringen til at lade sig opbygge som levende stene. Det begrundes med, at Kristus er hjørnестenen. περιέχει betyder "der står" eller "det lyder", og ἐν γραφῇ er i Skriften = GT. Begrundelsen er et citat fra GT.

²¹ Nogle overvejer om det svarer til en imperativ.

²² Det er også muligt at verbet står i indikativ (præsens).

ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον ἀκρογωνιαίον ἐκλεκτὸν ἔντιμον. Peter citerer Es 28,16. Gud taler; Sion er Jerusalem. λίθον ἀκρογωνιαίον betyder ”hjørnesten”, og den er udvalgt og kostbar eller æret. Citatet viser, at Peter har overtaget en del af sin sprogbrug fra dette citat (se vers 4).

καὶ ὁ πιστεύων ἐπ’ αὐτῷ οὐ μὴ καταισχνθῆ er en forsikring. Den troende vil ikke blive skuffet. Når de troende bygger menighed på Guds egen Søn, den udvalgte og kostbare, så vil de ikke blive skuffede.

2.7. ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν er første kommentar til citatet. ”Æren er da for jer som tror”. ἡ τιμὴ er subjektet. I sammenhængen refererer det, til at Kristus er ”æret”. De troende har eller får del i Kristi ære. Dativen ὑμῖν + τοῖς πιστεύουσιν (subst, partc.) er fordelens dativ (dativ commodi).

ἀπιστοῦσιν δὲ λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. Vers 7b-8a er den anden kommentar til citatet. Vi oversætter: ”men for de vantro er den sten, som bygmestrene forkastede, den er blevet hovedhjørnesten og en anstødssten og klippe til fald”. I kontrast til de troende skriver Peter om ikke-troende, dvs. mennesker der har afvist evangeliet om Kristus. For dem er den forkastede sten blevet hovedhjørnesten. Dvs. en sten der bestemmer og bærer bygningen.

2.8. *καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου.* Peter fortsætter, at for de vantro er den forkastede sten blevet til ”en anstødssten og klippe til fald”. Stenen er en metafor for Jesus Kristus. προσκόμματος betyder ”anstød”; det er en kval. gen. Der er tænkt på en sten, man støder sig på, så man falder over den. Gen. πέτρα σκανδάλου betyder ”klippe til fald eller forførelse”. Der er igen tænkt på, at man støder sig på Kristus, så at man afviser ham.

οἱ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες. οἱ hører sammen med ἀπειθοῦντες. Det subst. partc. beskriver de ulydige mod ordet. τῷ λόγῳ hører sammen med partc. (se 3,1 og 4,17). προσκόπτουσιν beskriver anstødet som en konsekvens af ulydigheden. Den ulydige støder an.

εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν kan referere til 1) vantroen som så er forudbestemt af Gud. Vi hører da om en forudbestemmelse til fortabelse. Eller 2) kan referere til konsekvensen nemlig anstødet, som Gud har bestemt. Det sidste er bedst i en helbibelsk sammenhæng. Peter beskriver Guds bestemmelse vedrørende anstødet. Gud har bestemt, at den vantro vil støde sig på Kristus.

2.9. ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, Peter vender tilbage til de troende. Hans beskriver deres status. En udvalgt slægt er en slægt, der er udvalgt af Gud. I GT er Israel den udvalgte slægt. I NT er de troende den udvalgte slægt.

βασιλειον ιεράτευμα. De troende er et kongeligt præsteskab, dvs. de står i kongens (Guds) tjeneste. Se vers 5.

ἔθνος ἅγιον. Et helligt folk er et folk, der er udskilt og indviet til Gud. I GT er Israel det hellige folk. I NT er de troende det hellige folk.

λαὸς εἰς περιποίησιν. De troende er et folk til ejendom, dvs. de er det folk, som Gud ejer, og som tilhører Gud blandt alle folkene. I GT er Israel ejendomsfolket. I NT er de troende ejendomsfolket.

ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· indfører formålet med, at de troende er indsat som det udvalgte folk og kongelige præsteskab. Formålet er, at de skal forkynde (ἐξαγγείλητε) Guds kraft (τὰς ἀρετὰς betyder ”dyd, ”pris” og ”Gudskraft”). Vi oversætter: ”for at de skal forkynde hans gudskraft, han som kaldte jer af mørket til sit forunderlige lys”. τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος er en subst. adj. partc., der nærmere karakteriserer Gud. Kaldelsen er effektiv. ”Mørket” beskriver deres tidligere hedenske liv. Mørke er deres religiøse og etiske liv i adskillelse og oprør mod Gud. ”Hans forunderlige lys” er en beskrivelse af frelsen religiøst og etisk.

2.10. οἱ ποτε οὐ λαὸς νῦν δὲ λαὸς θεοῦ. Hedningerne var ikke Guds folk, men er nu blevet Guds udvalgte folk (se vers 9). Vi oversætter: ”I som før ikke var et folk, men nu er Guds folk”.

οἱ οὐκ ἠλεημένοι νῦν δὲ ἐλεηθέντες. Tidligere mødte hedningerne Guds dom og ikke barmhjertighed. Nu har de mødt barmhjertighed. Verset bygger på steder fra Hoseasbogen og betoner, at frelse er barmhjertighed fra Guds side. Udvælgelse er udvælgelse af barmhjertighed. Vi oversætter: ”I som ikke var blevet vist barmhjertighed, men nu er blevet vist barmhjertighed”.

2.11-4.11: Anden hoveddel: Lev det gode liv i ordningerne og vær villige til at lide uretfærdigt

Denne hoveddel falder i to dele: 2,11-3,12 og 3,13-4,11. Den første halvdel har som tema at leve ansvarligt i samfund og ægteskab dvs. i forskellige ordninger. Peter indleder med en opfordring til at afholde sig fra kødelige lyster. Dette sker ved at leve det gode liv (2,11-12). Det gode liv eksemplificeres i nogle ordninger. Først i den politiske ordning, hvor de troende formaner til at underordne sig deres politiske herskere (2,13-17). Dernæst formaner husslaver til at underordne sig deres herrer. Dette begrundes med Kristi eksempel (2,18-25). Dernæst formaner hustruerne til at underordne deres mænd. Underordningen skal være deres smykke (3,1-6). Dernæst formaner ægtemændene til at leve med forstand med deres hustruer (3,7). Denne del afrundes med en generel

formaning til de troende (3,8-12). Den anden halvdel (3,13-4,11) har som tema at være villig til at lide uretfærdigt. De troende opfordres til, når de udsættes for lidelse, at anerkende Kristus som Herren og derfor være rede til forsvar. Dette skal ske med sagtomdighed, for det er bedre at lide uretfærdigt end retfærdigt (3,13-17). Opfordringen til at lide uretfærdigt begrundes med Kristi eksempel. Han led som den retfærdige for uretfærdige, og han blev ophøjet og har sejret over ondskabens magter. Begge elementer indgår i begrundelsen. Jesu eksempel i lidelse og ophøjelsen til herskeren med sejrspromation for ånderne i fængsel og de onde magters underkastelse opmuntrer de troende til at lide uretfærdigt. Dette skete med Kristus engang, og engang skal de troende opleve sejren over deres modstandere (3,18-22). Peter formaner de troende til at væbne sig med samme erkendelse som Kristus vedrørende lidelse, for den, der har lidt, er ophørt med synder. De troende har allerede længe nok levet efter menneskets lyster. Når hedningerne undres over, at de troende ikke mere vil være sammen med dem i udsvævelse, så skal de vide at hedningerne en dag skal stå til regnskab for Gud (4,1-6). Peter afrunder dette afsnit med en række formaninger (4,7-11).

2.11-12:

Struktur

- 2.11.** Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν
αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς·
rel. sæt. karakteriserende
- 2.12.** τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν,
partc. conj. modalt
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες finalt
δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

Eksegese

2.11. Ἀγαπητοί indleder en generel formaning. παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους. Peter formaner dem i deres egenskab af at være fremmede og udlændinge. Vi supplerer παρακαλῶ med ὑμᾶς ("Elskede! Jeg formaner jer som fremmede og udlændinge at afholde jer fra de kødelige lyster"). ὡς = i egenskab af; παροίκους betyder "fremmede"; παρεπιδήμους betyder "fremmede" eller "udlændinge" (jf. 1,1 og 1,17). Peter motiverer sin formaning med deres status som fremmede i denne verden, idet de har deres egentlige hjem i himmelen. Derfor må de ikke lade sig præge af denne verden ved at følge dens kødelige lyster. ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν formulerer formaningsens indhold. "Kødelige" er syndige lyster.

αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς er en rel.-sætning, der beskriver lysternes krig mod sjælene. Det er ikke en dualisme mellem kød og sjæl, men τῆς ψυχῆς anvendes her om den troende i hans nye liv.

2.12. τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν. Peter skriver om deres etiske liv (τὴν ἀναστροφὴν "færden" = livsførelse). 1) Partc. er modalt og beskriver måden hvorpå de afholder sig fra kødelige lyster. Det gør de ved at leve godt. 2) Partc er = et imperativ og Peter anfører endnu en formaning. I begge tilfælde er der tænkt på etisk livsførelse blandt hedningerne dvs. de ikke-troende.

ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς er finalt og indfører formålet med at afholde sig fra de kødelige lyster.

ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες er en bisætning, der er indskudt i finalsætningen. ἐν ᾧ kan betyde "når" eller "mens", men det passer dårligt sammen med resten af verset. ἐν ᾧ kan være = ἐν τούτῳ, ἐν ᾧ ("i dette, som"); dette er det bedste. καταλαλοῦσιν ὑμῶν betyder "bagtaler jer" eller "taler ondt om jer". ὡς κακοποιῶν i deres egenskab af at gøre ondt. Vi oversætter: "I dette som de bagtaler jer som gørende ondt". ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες er et partc. conj. med kausal betydning ("fordi de ser de gode gerninger") og angiver årsagen til, at de priser Gud.

δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς hører sammen med ἵνα. ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς er på dommens dag. Vi oversætter: "for at de, i dette som de bagtaler jer som gørende ondt, skal prise Gud på hjem søgelsens dag, fordi de ser de gode gerninger".

2.13-17.

Struktur

2.13. Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι,

2.14. formaning εἴτε ἡγεμόσιν

ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν·

adj. partc. karakteriserende

2.15. ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ἀγαθοποιούντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων

kausalt ἀνθρώπων ἀγνωσίαν,

2.16. ὡς ἐλεύθεροι

καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν

ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι.

karakteristik (til underforstået subjekt ὑμᾶς for φιμοῦν)

2.17. πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε.
formaning

Eksegese

2.13. Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι. Peter giver et eksempel på de troendes gode liv. Med Ὑποτάγητε (aor. imp. pas.) formaner Peter de troende til at underordne sig enhver menneskelig skabning. Der er tænkt på politiske herskere. κτίσει betyder her "skabning" eller "den statslige institution" (Bauer). διὰ τὸν κύριον indfører begrundelsen. Lydighed mod statsmagten er en del af deres lydighed mod Herren. Som fremmede er de ikke frie i forhold til samfundets institutioner. Med εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι giver Peter det første eksempel på en menneskelig skabning, de skal underordne sig: en konge som overordnet. Her er der tænkt på kejseren i Rom. Verbet ὑπερέχω betyder "at være overordnet". ὡς indfører egenskab.

2.14. εἴτε ἡγεμόσιν er det andet eksempel på en menneskelige skabning, de troende skal underordne sig nemlig statholdere.

ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν beskriver deres egenskab som udsendte af kejseren. δι' αὐτοῦ er ved kongen = kejseren. Deres funktion er at straffe dem, der gør ondt, og rose dem, der gør godt. Opgaven er at opretholde en god samfundsorden, der beskytter borgene mod ondskab og overgreb og fremmer den gode adfærd.

2.15. ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ er kausalt, og Peter begrundet denne underordning med, at det er Guds vilje, at de troende gennem deres gode liv lukker munden på hedningerne.

ἀγαθοποιοῦντας er et partic. conj. der har modal eller instrumental betydning. Det er ved at gøre det gode, at de troende lukker munden på uforstandige mennesker. Dette fortæller, at ét aspekt ved det gode liv er underordning under øvrigheden.

φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν. Med en inf. φιμοῦν ("at bringe til tavshed" eller "at lukke munden på") formulerer Peter, hvad der er Guds vilje: at lukke munden på uforstandige (ἀφρόνων "uforstandige" eller "tåbelige") menneskers uvidenhed (ἀγνωσίαν "uvidenhed" eller "ukendskab"). Der er underforstået et ὑμᾶς i forbindelse med φιμοῦν.

2.16. ὡς ἐλεύθεροι καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι. Syntaktisk er forbindelsen til det foregående løs. De tre gange ὡς karakteriserer nærmere det underforståede subjekt for φιμοῦν nemlig ὑμᾶς (i acc.), men Peter fortsætter i nominativ. "At I lukker munden ... I som frie og som ikke har friheden som skjul for ondskab men

som Guds trælle”. ὡς ἐλεύθεροι er den første karakteristik af de troende. Friheden er ikke defineret, men der er i konteksten tænkt på en frihed fra mørket (vers 9), fra kødelige lyster (vers 11) og fra hedningernes uforstandige uvidenhed (vers 15). καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν er den anden karakteristik af de troende. Partc. ἔχοντες er et adj. partc. De har ikke friheden som et skjul (ἐπικάλυμμα ”skjul” eller ”dække”) for ondskab. Friheden må ikke misbruges til ondskab. Et misbrug ville være at gøre sig frie af alle love og regler i samfundet. ἀλλ’ ὡς θεοῦ δοῦλοι er den tredje karakteristik af de troende. De er bundet til Gud i lydighed. Dette inkluderer også, at de underordner sig statsmagten.

2.17. πάντα τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. Peter afrunder denne formaning med en generel formaning til at ære alle mennesker, til at elske brødrene (ἀδελφότης ”broderskab”) dvs. de troende, at frygte Gud og at ære kongen. Det sidste viser, at Peter afrunder denne formaning.

2.18-25: Formaning til tjenerne

Struktur

- 2.18.** Οί οίκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντί φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς
partc = imp. καὶ ἐπεικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς.
- 2.19.** τοῦτο γὰρ χάρις εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως.
begrundelse (realis)
- 2.20.** ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἀμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε;
begrundelse (realis)
ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῶ.
realis
- 2.21.** εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε,
begrundelse
ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν
begrundelse
ὕμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν
partc. conj. modalt
ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ,
finalt
- 2.22.** ὃς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ,
rel. sæt. karakteriserende
- 2.23.** ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδῶρει, πάσχων οὐκ ἠπεῖλει,
rel. sæt. karakteriserende παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως.
- 2.24.** ὃς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον,
rel. sæt. karakteriserende
ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν,
finalt
οὗ τῷ μῶλωπι ἰάθητε.
rel. sæt. karakteriserende
- 2.25.** ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα

forklarende καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

Eksegese

2.18. Οἱ οἰκέται er tjenerne = husslaver. Peter formaner tjenerne til at underordne sig deres herrer. Partc. ὑποτασσόμενοι svarer til en imperativ. ἐν παντὶ φόβῳ kan være frygt for deres herrer eller for Gud. τοῖς δεσπότηαις er deres herrer = ejere.

οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. Peter tydeliggør, at det ikke kun gælder de gode og milde (ἐπιεικέσιν ”mild” eller ”retsindet”) men også de urimelige (σκολιοῖς ”fordrejede”, ”vanskelige” eller ”urimelige”)

2.19. τοῦτο γὰρ χάρις. Peter begrundet formaningen til at underordne sig de uretfærdige herrer. Begrundelsen er, at det er Guds nåde, hvis de bærer lidelser, når de lider uretfærdigt. τοῦτο χάρις er apodosis i betingelsessætningen. τοῦτο peger fremad. 1) Nogle mener, at der med χάρις er tænkt på den gunst, de skaffer sig hos Gud (jf. Bauer 2.b.). 2) Andre mener, at der er tænkt på Guds nåde, idet den uretfærdige lidelse er udtryk for, at de er kaldede til frelsen (Goppelt).

εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως. Dette er protasis i betingelsessætningen. Det er en realis. διὰ συνείδησιν θεοῦ kan betyde 1) ”pga. bevidsthed om Gud” dvs. bevidsthed om Guds vilje eller 2) pga. samvittighed rettet mod Gud og der er tænkt på en vurderende samvittighed, der vurderer, hvad der er Guds vilje i situationen. Gen. θεοῦ er objektiv. ὑποφέρει τις λύπας betyder ((hvis) ”nogen bærer eller tåler lidelser”). πάσχων ἀδίκως er et partc. conj. med temporal betydning (”mens han lider uretfærdigt”). Peter skriver altså om uretfærdig lidelse og om en lidelse i bundethed til Guds vilje.

2.20. ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; Peter begrundet vers 19. Vers 20a er en realissætning: ”Hvis I holder ud, når I synder og bliver slået, hvilken ros er det?” ποῖον κλέος er apodosis. κλέος betyder ”ros” eller ”ære”. Peter spørger efter, hvilken slags ros de vil få, når de holder ud under selvforskyldt lidelse. ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι er indskudt i protasis. De står sideordnet, men der er et kausalt forhold mellem dem (”når I bliver slået, fordi I synder”). ὑπομενεῖτε er futurum.

ἀλλ’ εἰ ἀγαθοποιῶντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῶ. Vers 20b er en realissætning. Den står som modsætning til vers 20a. Vi oversætter: ”Men hvis I holder ud, når I gør godt og lider, så er dette en nåde for Gud”. I protasis er der indskudt to participier. De står

sideordnet, men der er et kausalt forhold mellem dem ("når I lider, fordi I gør det gode") eller koncessivt ("når I lider, skønt I gør det gode").

τοῦτο χάρις παρὰ θεῶ er apodosis. τοῦτο refererer tilbage til protasis. En uretfærdig lidelse er en nåde. Bauer oversætter παρὰ θεῶ med "i/efter Guds dom". 1) Nogle forstår det som at vinde Guds nåde/gunst (jf. Luk 1,30 og 2,52). Achtemeier skriver (s.198): "..., and thus give to χάρις the meaning of God's favorable judgement on the activity here under discussion." 2) Andre forstår det som Guds nåde, han viser de troende. παρὰ θεῶ oversætter vi med "overfor" eller "I Guds øjne". Udholdenhed under uretfærdig lidelse er en nåde, en kærlighedsgave, fordi vi er kaldet til den, og når vi oplever den, da står vi på frelsens vej (Goppelt).

2.21. εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε begrunder, at udholdenhed under uretfærdig lidelse er en nåde hos Gud. Begrundelsen er, at vi er kaldet til dette. εἰς τοῦτο refererer til τοῦτο i vers 20b = at udholde uretfærdig lidelse. ἐκλήθητε er Guds effektive kald til frelse, hvorved vi troende blev ført ind i frelsen (se 2,9; 3,9 og 510). Denne kaldelse fører den troende ind i Kristus-efterfølgelse.

ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν står som begrundelse for, at de troende er blevet kaldet til at udholde uretfærdig lidelse. Begrundelsen er Jesu liv og skæbne. ὅτι καὶ ("for også") antyder, at Jesus er et forbillede. Kristi lidelse ses under et dobbelt perspektiv. Det ene perspektiv er lidelse i vort sted. Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν beskriver Jesu stedfortrædende lidelse. Han led (og døde) i stedet for os. Lidelsen inkluderer dødslidelsen og er en stedfortrædende soning af vore synder.

ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν er det andet perspektiv: lidelse som forbillede. Partic. ὑπολιμπάνων har modal betydning ("hvorved han efterlod jer et eksempel") . ὑπογραμμὸν betyder "eksempel" eller "forbillede". Jesu lidelsesvej danner et forpligtende mønster.

ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ er finalt og beskriver Guds formål med, at Kristus døde i stedet for os og derved efterlod et mønster for os. Formålet er, at vi skal følge hans spor. ἐπακολουθήσητε betyder "følge" eller "efterfølge". Kristus gik ind i lidelsen. De troende skal følge ham derind.

2.22. ὃς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν. Peter begynder på beskrivelsen af "mønsteret". Han citerer frit fra Es 53,9. Det relative pronomen knytter tilbage til Χριστὸς. Sætningen karakteriserer Kristus som den syndfrie.

οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ er en fortsat karakteristik af Kristus. Han var en person uden svig eller falskhed.

2.23. ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει. Det relative pronomen knytter tilbage til Χριστὸς. Sætningen karakteriserer Kristus som en person, der ikke skældte igen, når han blev skældt ud. λοιδορούμενος er et partc. conj. med temporal betydning. ἀντελοιδόρει (impf.) betyder ”at skælde igen”. Kristus gengældte ikke det onde, han mødte.

πάσχων οὐκ ἠπείλει. Kristus truede ikke (ἠπείλει impf. af ἀπειλέω), når han led. πάσχων er et partc. conj. med temporal betydning.

παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως. Kristus overgav sin sag til Gud. Der mangler et objekt for παρεδίδου - vi supplerer enten med ”sig selv” eller med ”sin sag”. τῷ κρίνοντι δικαίως er subst. partc., der karakteriserer Gud. Det positive modstykke til ikke at gengælde er, at overgive sagen til Guds dom.

2.24. ὃς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν. Det relative pronomen knytter tilbage til Χριστὸς. Sætningen karakteriserer Kristus som den person, der stedfortrædende bar vore synders skyld og straf. Det stedfortrædende kommer frem i ordet ”vore” og i omtalen af Kristus som den syndfrie (se vers 22).

ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον. Han bar vore synder på sin krop. Det betoner stedfortrædelsens realisme. På et træ = et kors. I vers 24ab alluderer Peter til Es 53, 4+11-12.

ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν er finalt og beskriver formålet med Jesu stedfortrædende soning af synden. Formålet er, at vi skal leve for retfærdigheden. ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι er et partc. conj. med temporal betydning (”efter at vi er døde fra synderne”). ἀπογίνομαι betyder ”at dø”, og ταῖς ἀμαρτίαις er henseendets dativ (dø bort fra synderne). At dø i henseende til synderne formulerer et totalt brud med synderne og en total befrielse fra dem. De troende er befriet fra synden som en magt. Bagved ligger beskrivelsen af Kristus som den, der bærer vore synder bort fra os. Derved befries vi fra dem. τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν betegner modstykket, dvs. de troendes totale hengivelse til retfærdigheden og totale overgivelse til retfærdigheden. τῇ δικαιοσύνῃ er etisk. Dette minder meget om Rom 6,3.

οὗ τῷ μώλωπι ἰάθητε (”ved hans sår blev I helbredt”). Med en vending fra Es 53,5 beskriver Peter igen Jesu betydning som frelser. ”Sår” (τῷ μώλωπι) beskriver lidelsen til døden. ἰάθητε (”I blev helbredt”) beskriver tilgivelsen.

2.25. ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι. Vers 25 er baseret på Es 53,5-6. γὰρ er forklarende, og Peter forklarer, at helbredelsen finder sted, når vi vender om til Jesus. Peter beskriver fortid. πλανώμενοι er vel et adj. partc. (”I var som får, der farer vild”). De var kommet bort fra Gud.

ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν. Peter beskriver menighedens nutid. De er vendt om til Kristus. ἐπεστράφητε beskriver omvendelsen. Jesus karakteriseres som hyrde. I GT er Gud hyrden. I NT er Jesus hyrden. I hyrdebilledet ligger der at lede, beskytte og sørge for. Jesus karakteriseres som tilsynsmand (ἐπίσκοπον). En ”tilsynsmand” fører tilsyn med og har opsyn med. Det beskriver hans beskyttelse og omsorg. Ordet ”tilsynsmænd” bruges i NT om de ældste (jf. ApG 20,17+28 og Tit 1,5+7). τῶν ψυχῶν ὑμῶν er en obj. gen., der er knyttet til både hyrde og tilsynsmand. ”Sjæle” er = personer.

3.1-7: Formaning til hustruer og ægtemænd

Struktur

- 3.1.** Ὁμοίως [αἱ] γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν,
partc. = imp.
ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν
finalt ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται,
- 3.2.** ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφήν ὑμῶν.
partc. conj. kausalt
- 3.3.** ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἕξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων
rel.-sætning ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος
- 3.4.** ἀλλ' ὁ κρυπτός τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου
kontrast πνεύματος,
ὃ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελής.
rel. sætning
- 3.5.** οὕτως γὰρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτὰς
kausalt
ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν,
partc. conj. modalt
- 3.6.** ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραὰμ
κύριον αὐτὸν καλοῦσα,
partc. conj. instrumentalt
ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.
rel.sætning

3.7. Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γυνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρω σκεύει τῷ γυναικείῳ,
partc. = imp.

ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκληρονόμοις χάριτος ζωῆς

partc. conj. sociativt

εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

resultat

Eksegese

3.1. Ὅμοίως [αἱ] γυναῖκες. Formaningen til hustruene indledes med et sammenlignende Ὅμοίως ("ligeledes"). Det sammenlignende går på, at hustruene også formaneres til en bestemt adfærd. Desuden er der her et sammenfald vedrørende formaningsindhold, når det gælder tjenerne og hustruene, idet begge grupper formaneres til underordning.

ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίῳις ἀνδράσι. Partc. har imperativisk betydning. Hustruene skal underordne sig under deres egne mænd. Underordne vil sige adlyde (se vers 6).

ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται beskriver formålet med denne underordning. Formålet er at vinde deres ikke-troende ægtemænd. ἵνα καὶ ("for at også") fortæller, at det er et formål blandt flere. εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ er en indskudt betingelse. Peter tænker på nogle dvs. ægtemænd, der er ulydige mod ordet, dvs. evangeliet. διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς er midlet til at vinde deres ægtemænd. Med hustruernes færd er der tænkt på deres underordning. ἄνευ λόγου betyder "uden ord". Ægtemændene kender evangeliet og skal nu vindes gennem liv, der virkeliggør troen og evangeliet. κερδηθήσονται betyder at blive vundet for troen.

3.2. ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφήν ὑμῶν. Partc. er kausalt og knyttet til verbet κερδηθήσονται: de vindes for troen, fordi de ser jeres færd. Verbet ἐποπτεύω ("at se") møder vi også i 2,12. τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφήν ὑμῶν er hustruernes livsførelse. Den karakteriseres som "i frygt" (ἐν φόβῳ), der refererer til frygt for Gud. Hustruene lever i bevidsthed om Gud og i frygt for Gud. Deres livsførelse karakteriseres som "ren" (ἀγνὴν) i etisk forstand. Peter tænker stadig på hustruernes underordning. Den er villet af Gud og sker derfor i guds frygt, og den er udtryk for et helligt liv.

3.3. ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἕξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος er en rel.-sætning. Vi underforstår κόσμος ("prydelse", "smykke") til ὧν ἔστω. Vi

oversætter: ”jeres prydelser skal ikke være den ydre prydelser, der består i (evt. med) hårfletning, påhæng af guld og iførte klæder”. ὁ ἔξωθεν hører sammen med κόσμος sidst i sætningen. Peter nævner tre eksempler på en ydre prydelser. ἐμπλοκῆς τριχῶν er ”hårfletning”; περιθέσεως χρυσίων er ”påhæng (eller påsætning) af guld”; ἐνδύσεως ἱματίων er ”iførte klæder”. De tre genitiver er definerende genitiver.

3.4. ἀλλ’ ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος indfører kontrasten, nemlig hvad hustruernes prydelser eller smykker er. τῆς καρδίας er en epeksegetisk genitiv; vi oversætter: ”men det skjulte menneske, nemlig hjertet”. Det skjulte menneske er ikke det indre menneske men det hele menneske, for så vidt det er bestemt af hjertet. Der er her tænkt på troende og derfor på et nyt og genfødt hjerte. τῷ ἀφθάρτῳ er her et substantiv = ”det uforgængelige væsen”; τοῦ πραέως betyder ”sagtmodig” eller ”mild”; ἡσυχίου betyder ”roligt” eller ”stille”. Med ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος beskriver Peter det skjulte menneskes manifestationer: en sagtmodig og stille ånds uforgængelige art/væsen”. Præp. ἐν er sociativ, og genitiverne er epeksegetiske. I og med at ”ånd” karakteriseres på denne måde, og i og med at det er en beskrivelse af de troende hustruer, da er ”ånd” her menneskets nyskabte ånd.

ὁ ἔστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελής. Det relative pronomen refererer til ”en sagtmodig og stille ånd”. I Guds vurdering er den πολυτελής = ”meget kostbar” eller ”meget værd”.

3.5. οὕτως γὰρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτὰς ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίῳ ἀνδράσιν. Peter begrundes, at de troendes hustruers prydelser er en mild og stille ånd. Han begrundes det med GT’s hellige kvinder. De er eksempler til efterfølgelse. οὕτως er modalt og refererer til en mild og stille ånd. ποτε refererer til den førkristne tid. αἱ ἅγαι γυναῖκες er GT’s hellige kvinder. De karakteriseres som troende, idet Peter beskriver dem i relation til håbet til Gud dvs. om opfyldelsen af løfterne. De hellige kvinder i GT smykkede sig med en mild og stille ånd.

ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίῳ ἀνδράσιν er et partc. conj. med modal betydning. Måden hvorpå de smykkede sig var ved underordning under deres ægtemænd.

3.6. ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν τῷ Ἀβραάμ indfører et eksempel på en hellig kvinde fra GT. Eksemplet fortæller, at Peter bruger ”adlyde” og ”underordne sig” synonymt.

κύριον αὐτὸν καλοῦσα er et partc. conj., der har instrumental betydning. Sara adlød Abraham ved at kalde ham herre.

ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιῶσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. Det relative pronomen refererer til Sara. Peter fortæller, at I = hustruerne blev Saras børn. De to partc. er modale

(eller instrumentale) og fortæller om måden, hvorpå hustruerne blev Saras børn. De blev de ved at gøre godt og ved ikke at frygte nogen trussel. ἀγαθοποιῶσαι sigter her til underordning og lydighed. μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν sigter på hustruens frygtløshed over for hendes ikke-troende mand, når han bruger trusler for at få hende til at forlade troen eller handle imod Gud.

3.7. Οἱ ἄνδρες ὁμοίως introducerer den tredje kategori i hustavlen: ægtemændene. Det sammenlignende ὁμοίως går på, at mændene også formaneres til at udvise en bestemt adfærd.

συννοικοῦντες κατὰ γυνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρω σκεύει τῷ γυναικείῳ. Da der mangler et hovedverbum er det bedst at forstå partic. som en imperativ. συννοικοῦντες ("leve sammen med") beskriver det ægteskabelige samliv med hustruen (τῷ γυναικείῳ). Dette samliv skal være med forstand og indsigt, dvs. han skal vise hensyn og omsorg. Hustruen karakteriseres nærmere som et svagere kar. σκεῦος betyder "redskab" eller "kar". ὡς indfører egenskab. Denne karakteristik begrundes formaningen til at leve sammen med hustruen med forstand. Det svagere kar refererer til hustruens fysiske svaghed i forhold til manden (Achtemeier, Michaels), til kvindens sociale og retslige stilling i samfundet (Goppelt), til fysisk styrke og retslig stilling (Jobes), til fysisk styrke og ledelse jf. underordning (Selwyn s.187), til fysisk styrke og autoritet (svagere i relation til autoritet) og svagere pga. emotionel sensitivitet (Grudem).

ἀπονέμοντες τιμὴν er et partic. conj. med sociativ betydning ("idet I giver jeres hustruer ære"). Partic. ἀπονέμοντες betyder "tildele" eller "give".

ὡς καὶ συγκληρονόμοις χάριτος ζωῆς giver en karakteristik af hustruerne. De er medarvinger. Συγκληρονόμοις konstrueres med obj. gen. χάριτος ζωῆς ("til livets nåde"; evt. til nåden, dvs. livet (en epek. gen.))

εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν beskriver resultatet af at vise hustruen ære som medarving: jeres bønner hindres ikke ("så at jeres bønner ikke hindres"). Det kan referere til mandens bønner eller til ægtefællernes fælles bønner.

3.8-12

Struktur

3.8. Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχοί, ταπεινόφρονες,
imp. (supplerer med ἔστέ)

3.9. μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας,

partc. conj. instrumentalt/sociativt

τούναντίον δὲ εὐλογοῦντες

partc. conj. instrumentalt/sociativt

ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε

kausalt

ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

finalt

3.10. ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν

kausalt

καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθᾶς

παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ

καὶ χεῖλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον,

3.11. ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν,

ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν.

3.12. ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους

kausalt

καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν,

πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

Eksegese

3.8. Τὸ δὲ τέλος ("men til sidst") indleder en sidste formaning. Vers 8-13 er da sidste afsnit i 2,11-3,12 (første del af anden hoveddel). Denne formaning er til alle. πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχοί, ταπεινόφρονες. Vi supplerer med et ἔστέ (imp. BDR 468,2): I skal alle være enige (ὁμόφρονες), medfølende (συμπαθεῖς), med broderkærlighed (φιλάδελφοι), barmhjertige (εὐσπλαγχοί), ydmyge (ταπεινόφρονες)

3.9. μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας. Til imperativen er der knyttet et partc. conj., der har instrumental eller sociativ betydning ("idet I ikke gengælder ondt med ondt eller skældsord med skældsord"). Jf. 2,23.

τούναντίον δὲ εὐλογοῦντες indfører det modsatte ("men idet I tværtimod velsigner").

Partc. har instrumental eller sociativ betydning.

ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε er kausalt og begrundet, at de troende skal velsigne.

Begrundelsen er, at de er kaldet dertil. εἰς τοῦτο refererer tilbage partc. εὐλογοῦντες. Kaldelsen er effektiv. Den virkeliggøres ved evangeliet.

ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε er finalt og indfører formålet med at velsigne. Det er at arve velsignelse. Det er tænkt på den eskatologiske velsignelse = frelsen.

3.10. *ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν.* Med et citat fra Sl 34, begrundet Peter formaningen i vers 8-9. For den troende er "livet", det gudgivne liv, der omfatter nutid og fremtid.

καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς. De gode dage er dage fyldte med velsignelse her og nu og i fremtiden.

παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ. παυσάτω (aor. imp.) betyder "ophøre" eller "holde tilbage". Den, der elsker livet og vil se gode dage, skal holde sin tunge tilbage fra ondt.

καὶ χεῖλη τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον. Den, der elsker livet og vil se gode dage, skal holde sine læber tilbage fra at tale ondt.

3.11. *ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν.* Her kommer nogle nye formaninger. ἐκκλινάτω (aor. imp.) betyder "skal vende sig fra" ondt.

ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν. I stedet skal han søge freden og forfølge den.

3.12. *ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους.* Formaningerne i salmecitatet begrundes med, at Herren (Gud) ser til retfærdige. Dvs. møder dem med velsignelser.

καὶ ὅσα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν. Gud opfylder de retfærdiges bønner.

πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά. Gud møder dem, der gør ondt med dom. At Herrens ansigt er imod nogen betyder, at Gud har vendt sig bort fra nogen. Dette er udtryk for dom.

3.13-17

Struktur

3.13. Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε;

eventualis

3.14. ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι.

modsætning potentialis

ἔτοιμοι αἰεὶ πρὸς ἀπολογία πάντῃ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον

partc. conj. (supl. ὄντες) modalt περι τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος,

3.16. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ παραχθῆτε,

modsætning

3.15. κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,

modsætning

ἀλλὰ μετὰ πραύτητος καὶ φόβου,

sociativt

συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν,

partc. conj. sociativt

ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυθῶσιν οἱ ἐπιηρεάζοντες

finalt

ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφὴν.

3.17. κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν

kausalt

potentialis (indskudt)

ἢ κακοποιοῦντας.

Eksegese

3.13. Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε; Peter spørger, om nogen kan gøre jer ondt, hvis I er ivrige efter gode? Spørgsmålet skal benægtes. ὁ κακῶσων er et subst. partc. (fut. partc.), der karakteriserer τίς. ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ γένησθε indfører betingelsen: hvis I var ivrige efter det gode. γένησθε er aor. konj. og har betydningen "var". Spørgsmålet skal forstås på baggrund af vers 12. Når Gud ser til de troende i nåde, hvem kan da skille dem fra Guds nåde. "At gøre ondt" refererer ikke til social, psykisk eller fysisk ondskab, men til det egentlige onde at blive skilt fra Gud. Det kan ingen gennem de lidelser, de påfører de troende.

3.14. ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι indfører modsætningen. Det er en potentialis (BDR 385,2 og Wallace s.484), der beskriver det tænkte eller det mulige ofte en fjern

mulighed. Vi oversætter: ”men hvis I også skulle lide på grund af retfærdighed, er I salige”. *πάσχοιτε* er optativ. *διὰ δικαιοσύνην* fortæller, at årsagen til deres lidelse er deres retfærdige liv. *μακάριοι* indfører følgen: de er salige. ”Salige” betyder, at de har del i frelsen (jf. 1 Pet 4,14 og Matt 5,10)

τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ παραχθῆτε. Første del af sætningen kan vi forstå på to måder. 1) ”Frygt ikke (frygten) for dem”. *μὴ φοβηθῆτε* (aor. konj.) er en imperativisk konjunktiv. *τὸν δὲ φόβον* er indre objekt (eller indholdsakk. se BDR 153), der forstærker verbet. *αὐτῶν* er obj. gen.²³ 2) ”Frygt ikke deres frygt”, hvor *αὐτῶν* er subj. gen.

μηδὲ παραχθῆτε betyder ”lad jer ikke forvirre” eller lad jer ikke forfærdes”.

3.15. *κύριον δὲ τὸν Χριστὸν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν*, Med imperativen *ἀγιάσατε* (aor. imp.) formaner de troende til at hellige Kristus som Herren. *κύριον* er objektsprædikat.²⁴ ”Hellige” betyder at anerkende som Herren. *κύριος* er Gudsnavnet, der overføres til Kristus. Kristus er som Herren verdens hersker og historiens hersker. Når de troende anerkender Kristus (den salvede) som Herren i deres hjerter, fyldes hjertet med bevidstheden om Kristi magt og herredømme, og dette driver frygten for mennesker ud af hjertet. Altså! lad Kristus være Herren i hjertet, så fordrives frygten fra hjertet.

ἔτοιμοι αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαὶν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος. 1) Vi supplerer med et partc. *ὄντες*, der har modal betydning. Måden hvorpå de helliger Kristus i hjertet er ved altid at være beredte til forsvar. 2) det står som en apposition til subjektet ”I” i *ἀγιάσατε*. De troende karakteriseres nærmere som altid beredte til forsvar. *παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος* betyder: ”enhver som kræver jer til regnskab for håbet i jer”. ”Enhver” (*παντὶ*) viser, at er en tænkt på dagliglivets situationer med de mange møder og konfrontationer med deres hedenske omgivelser. *ὑμᾶς* er de troende. *περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος* er det, de kræves til regnskab for: håbet der lever i dem. Håbet refererer til den eskatologiske frelse.

3.16. *ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ φόβου*. Dette forsvar skal ikke ske på nogen aggressiv eller hård måde men med sagtnodighed (*μετὰ πραΰτητος*) og med frygt vel for Gud.

συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθῆν. Dette forsvar skal ske med en god samvittighed. Partc. er sociativt (”Idet I har/med en god samvittighed”). En god samvittighed er en samvittighed, der har bedømt deres liv og fundet, at dette var godt i Guds øjne (se næste linje). Den gode samvittighed korresponderer med den gode livsførelse.

²³ Eller hvis verbet skal forstås passivisk: ”Bliv ikke bange for dem”.

²⁴ Den alternative mulighed er, at *τὸν Χριστὸν* er apposition: ”I skal hellige Herren, nemlig Kristus,”

ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν er finalt og beskriver formålet med at forsvare sig sagtmodigt, med frygt og en god samvittighed. οἱ ἐπηρεάζοντες er subjektet (et subst. partc. ”de, som spotter” eller ”de, som håner”). De håner de troendes gode livsførelse i Kristus. De, som håner, skal blive til skamme (καταισχυνθῶσιν) dvs. blive forkastede. Der er tænkt på, at Gud vil forkaste dem ved den eskatologiske dom. ἐν ᾧ er = ἐν τούτῳ ἐν ᾧ (”i dette som I spottes for”) eller temporalt ”mens”, ”når”. καταλαλεῖσθε betyder ”tale ondt om” eller ”spotte”. Meningen er, at de skal blive til skamme i det, som de bagtaler jer for, eller at de skal blive til skamme, når de taler ondt om jer.

3.17. κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιῶντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιῶντας. Peter begrunder det gode liv. Begrundelsen er, at det er bedre at lide, når man gør det gode, end når man gør det onde. κρεῖττον er komparativ og hører sammen med πάσχειν: det er bedre, at I lider. Det underforståede subjekt for πάσχειν er ὑμᾶς. De to partc. er adjektiviske og karakteriserer ὑμᾶς (egl. ”som gørende godt” og ”end som gørende ondt”). Vi får den samme tanke om at lide uretfærdigt. εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ er en indskudt betingelse. Det er en potentialis. Hvis det er Guds vilje at I skal lide. Θέλοι er optativ.

3.18-22:

Struktur

- 3.18.** ὅτι καὶ Χριστὸς ἄπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων,
begrundelse apposition
ἵνα ὑμᾶς προσαγάγη τῷ θεῷ
finalt
θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ
partc. conj. temporalt
ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι·
partc. conj. temporalt
- 3.19.** ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν,
rel. sætning
- 3.20.** ἀπειθήσασιν ποτε
adj. partc.
ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε
tid
κατασκευαζομένης κιβωτοῦ
abs. gen. temporalt
εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτώ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος.
rel. sætning
- 3.21.** ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σφάζει βάπτισμα,
rel. sætning
οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς
apposition ἐπερώτημα εἰς θεόν,
δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ,
instrumentalt
- 3.22.** ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ [τοῦ] θεοῦ
rel. sætning
πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν
partc. conj. temporalt

ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

abs. gen. temporalt

Eksegese

3.18. ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν. ὅτι er kausalt, og Peter begrunder, at de troende skal lide uretfærdigt med, at Kristus led uretfærdigt. ἅπαξ betyder ”engang” og betoner det singulære ved Jesu lidelse. ἔπαθεν inkluderer dødslidelsen. Jesu dødslidelse var stedfortrædende, idet han bærer vore synder på sine skuldre og dør pga. dem. περὶ ἁμαρτιῶν er for de uretfærdiges synder, dvs. alles synder. Det stedfortrædende bliver klart i næste sætning, hvor Peter skriver, at han døde som en retfærdig for dvs. i stedet for uretfærdige. Jesu dødslidelse er en soning, der udsletter synden og derved syndens skyld og Guds vrede

δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων. Kristus er den retfærdige. Han har opfyldt Guds vilje (loven).

Han dør i stedet for uretfærdige, der har brudt Guds vilje.

ἵνα ὑμᾶς προσαγάγη τῷ θεῷ er finalt og beskriver formålet med Jesus dødslidelse i stedet for uretfærdige. Formålet er at føre ”jer” til Gud. I og med at døden er soning, der udsletter synden og dens skyld og fjerner Guds vrede, så skaffer soningen adgang til Gud.

θανατωθεὶς μὲν σαρκί. Peter tilføjer to partc. conj., der er knyttet til verbet προσαγάγη. θανατωθεὶς har da temporal betydning og beskriver det, der skete, før Kristus kunne føre os til Gud. Soningsdøden er en forudsætning. Partc. er i passiv form og betoner, at døden blev påført Kristus. σαρκί er henseendets dativ og beskriver eksistensform. Kristus døde i henseende til hans menneskelige eksistensform.

ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι. Det andet partc. står som kontrast til det første. Det er også knyttet til προσαγάγη. ζωοποιηθεὶς har temporal betydning og beskriver det, der skete, før Kristus kunne føre os til Gud. ζωοποιηθεὶς refererer som kontrast til opstandelsen. Dér blev Kristus levende. πνεύματι er henseendets dativ og beskriver eksistensform. Kristus blev levende i henseende til hans åndelige eksistensform, der ikke er begrænset til det kropslige og dermed til rum og tid.

3.19. ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν. Vers 19-20 beskrives som problemvers, der kan være vanskelige at forstå. ἐν ᾧ refererer tilbage til πνεύματι. Det er det enkleste. πνεύματι betegnede eksistensform. ”I den” = ånden vil sige, at Kristus i sin åndelige eksistensform forkyndte. καὶ har betydningen ”også”. Det markerer, at Kristus gør andet end dette. τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν er dem, Kristus forkyndte for. De karakteriseres eksPLICIT i vers 20 som de ulydige på Noahs tid. τοῖς πνεύμασιν er da de døde fra Noahs dage. Det er dem, der var ulydige

mod Gud. De befinder sig ἐν φυλακῇ (i fængsel), som er det sted, hvor de befinder sig. Hvem er disse ånder?

1) ”Ånderne” (πνεύματα) er overnaturlige åndsvæsener (engle eller dæmoner). πνεύματα bruges oftest i NT om engle eller dæmoner.

2) ”ånderne” (πνεύματα) er døde mennesker, der lever videre som ånder. De er de dødes sjæle. ”Ånd” (πνεῦμα) kan i NT bruges om menneskets ånd, der forlader kroppen ved døden og lever videre (Bauer 2; se f.eks. Matt 27,30; ApG 7,59; Hebr 12,23 og Åb 11,11 og jf. Luk 24,37+39). Begge betydninger er mulige.

πορευθεὶς er et partc. conj. med temporal betydning: efter at Kristus i sin åndelige eksistensform var draget til dette fængsel. ἐκήρυξεν beskriver, hvad Kristus gjorde: Han forkyndte. Hvad forkyndte Kristus?

1) Når verbet ” at forkynde” (κηρύσσω) anvendes om Kristus eller om de kristne forkyndere, er det altid tale om en forkyndelse af frelsen.

2) Med andre subjekter kan verbet have en neutral betydning (Luk 12,3; Rom 2,21 og Åb 5,2). I LXX anvende det lige så ofte om at forkynde noget ondt som noget godt.

Det naturlige ud fra NT vil dog være, at der er tale om en frelsesforkyndelse, men der er andre muligheder. Konteksten afgør!

3.20. ἀπειθήσασιν ποτε er et adj. partc., der karakteriserer ”ånderne” som ulydige mod Gud. ποτε refererer til fortiden.

ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε er en tidsbisætning, der præciserer, hvornår i fortiden de var ulydige. Det var på Noahs tid. Den beskrives som Guds langmodigheds tid. ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία betyder ”(da) Guds langmodighed ventede”. ἀπεξεδέχετο betyder ”ventede”; ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία er ”Guds langmodighed” dvs. at Gud holder sin vrede tilbage.

κατασκευαζομένης κιβωτοῦ er en absolut genitiv med temporal betydning (”mens arken blev bygget”). Dette præciserer yderligere, hvilken tid der er tænkt på. Der er fire karakteristiske tolkninger af vers 19-20a:

1) Den dæmoniske tolkning. ”Ånderne” er ulydige engle. Man tænker specielt på 1 Mos 6. Som straf er de blevet fanget og holdes indespærrede i underverdenen. ”Fængslet” er de ulydige engles opholdssted. Denne tolkning er inspireret af 1 Enoks Bog (kap 18-21). For dem forkynder Kristus dom. Han stadfæster deres forkastelse. Det sker på baggrund af hans død og opstandelse. Problemet med denne tolkning er, a) at englene i 1 Mos 6,1-4 ikke virkede i Noahs

dage; b) vi hører intet i Bibelen om ulydige engle på Noahs tid. c) Vi hører intet om Guds tålmodighed overfor ”englene” i 1 Mos 6,1-4. d) Man nævner ofte som argument, at når Kristus er subjekt for verbet ”at forkynde”, refererer det altid til en frelsesforkyndelse. I så fald beskriver Peter en frelsesforkyndelse for engle om ikke en domsforkyndelse. Men vi hører intet i NT om, at engle skal frelses.

2) ”Ånderne” er mennesker, der levede på Noahs tid, og Peter beskriver, at Kristus forkyndte gennem Noah for disse mennesker. Problemet med denne tolkning er, a) at der ikke står noget om, at Kristus forkyndte gennem Noah, b) at sammenhængen til vers 18 er forvirrede, for denne sammenhæng peger på, at Kristi forkyndelse fandt sted *efter* død og opstandelse, mens den i denne tolkning fandt sted *før*; c) at vi skal forstå ”ånderne i fængsel” som = de ånder, der nu er i fængsel”, men som ikke var ånder dengang og heller ikke i fængsel dengang, men det står der ikke noget om.

3) ”Ånderne” er døde mennesker, der levede i ulydighed på Noahs tid. πνεύμασιν kan referere til døde mennesker. Teksten taler eksplicit om, at de levede på Noahs tid, og at de var ulydige. Fængslet refererer til dødsriget. Kristus forkynder frelsen for dem. Her betoner man, at når Kristus er subjekt for ordet ”forkynde”, da refererer det til en frelsesforkyndelse. I Bibelen står syndsflodsgenerationen som type på den syndigste generation, og Peter skriver, at Kristus vil forkynde frelsen for denne generation. Kristi død og opstandelse har ikke kun betydning for dem, der lever efter opstandelsen, men også betydning for de, der døde på Noahs tid. Der er nogle problemer i denne tolkning. a) Hovedindvendingen er, at dette går imod det samlede bibelske vidnesbyrd, at et menneskes skæbne afgøres i dette liv. Det er i givet fald det eneste sted i NT, hvor vi hører om, at folk får en ny chance efter døden. b) Desuden virker det mærkeligt, at frelse skal forkyndes til netop denne generation og åbenbart ikke til alle andre generationer af døde før Kristus (og evt. efter Kristus). Vi får ikke nogen forklaring på, hvorfor denne generation får en ekstra chance og ikke andre generationer. c) En sådan ekstra chance for frelse virker mærkeligt i konteksten, hvor Peter har som intention at opmuntre og trøste de troende, der er ramt af lidelser, der er påført dem af deres hedenske omgivelser. Her er trøsten, at Kristus allerede har proklameret sin sejr og derved de troendes sejr over den syndige generation på Noahs tid. Dette foregriber den senere sejr.

4) ”Ånderne” er døde mennesker, der levede i ulydighed på Noahs tid. Denne tolkning er identisk med den foranstående tolkning med den ene undtagelse, at Kristus forkynder dom eller sejr over for denne generation. Konteksten fokuserer på et sejrsmotiv: Jesu sejr gennem død og

opstandelse (vers 18), som placerede alle åndelige magter under hans fødder (vers 22). Formålet med dette brev er at opmuntre de troende, der lider, og i overensstemmelse med dette formål forkynder Peter Jesu sejr og triumf over for de ulydige på Noahs tid. De troende er ramt af forfølgelse fra deres hedenske omgivelser, men en dag vil Jesus proklamere sejren over for dem ligesom han proklamerede sejren over for Noahs hedenske modstandere. Det giver trøst. De åndelige magter der står bag de troendes lidelser har Jesus allerede besejret. Det giver trøst.

εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτῶ ψυχῶν, διεσώθησαν δι' ὕδατος er en relativsætning, der refererer til "arken". εἰς ἣν er her = "i den (altså arken). I arken blev nogle få frelst. διεσώθησαν betyder "blev frelst". τοῦτ' ἔστιν ὀκτῶ ψυχῶν forklarer, at få er 8 sjæle. Her er det tydeligt, at "sjæle" anvendes om det hele menneske med krop og sjæl. Denne frelse i arken var δι' ὕδατος. a) Det kan enten betyde "gennem vand", hvor "gennem" har lokal betydning. Vandet kan ikke være midlet til frelse, da vandet er midlet til dom. b) Det kan betyde "ved vand", hvor "ved" har instrumental betydning. Det bliver frelst ved vand i den betydning, at det er syndflodens vand der løfter og bærer arken, så de ikke drukner. Det sidste er det bedste pga. fortsættelsen. Frelsen i arken ved vand er en type på dåben.

3.21. ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν σώζει βάπτισμα er en relativsætning. ὁ refererer til vand; argumentet er, at Peter beskriver dåben, hvor der anvendes vand. "Vandet" er da et forbillede (type) på den frelsende dåb (antitype).²⁵

ὁ er subjektet; verbet er σώζει, og vi oversætter: "som også nu frelser jer". ἀντίτυπον og βάπτισμα kan syntaktisk forstås på følgende måde:

1) ἀντίτυπον er adjektiv og lægger sig til βάπτισμα; βάπτισμα er apposition til subjektet; vi oversætter: "som også nu frelser som modbilledlig dåb". Dog står adjektivet langt fra det substantiv, det lægger sig til.

2) ἀντίτυπον er adjektiv, men fungerer som adverbium ("modbilledligt"). βάπτισμα er apposition til subjektet; vi oversætter: "som også nu frelser modbilledligt som dåb".

3) ἀντίτυπον er substantiv, og ἀντίτυπον og βάπτισμα er appositioner til subjektet. Vi oversætter: "som også frelser jer som modbillede, som dåb".

Meningsmæssigt får vi samme resultat. I alle tre tilfælde er dåben et modbillede (antitype), og i den rigere virkeliggørelse af typen er dåben frelsende. Pointet er denne, at frelse sker ved vand: I Noahs situation blev de frelst ved syndflodens vand; i de kristnes tilfælde (nu") bliver de frelst ved dåbens vand.

---

²⁵ ὁ kan evt. referere til udsagnet i vers 20slutning (at de blev frelst i arken gennem vand).

οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν er en apposition til ”dåben”. Her beskriver Peter, hvordan dåben frelser. Peter beskriver først, hvad dåben ikke består i: en aflæggelse af kødets/legemets snavs (ῥύπου der betyder ”snavs” eller ”smuds”). Dåben frelser altså ikke ved en fysisk renselse af kroppens snavs. Peter skriver derefter positivt, hvad dåben består i: ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν. ἐπερώτημα betyder ”bøn” (eller ”spørgsmål” som ikke passer her). Bønnen er til Gud. Genitiven συνειδήσεως ἀγαθῆς karakteriserer bønnen. Det er en objektiv genitiv. Det er det bedste pga. kontrasten, hvor genitiven er en objektiv genitiv. εἰς θεόν hører sammen med genitiven pga. kontrasten, hvor genitivens enkelte dele er adskilte.

σαρκὸς	ἀπόθεσις	ῥύπου
συνειδήσεως ἀγαθῆς	ἐπερώτημα	εἰς θεόν

Dåben defineres altså som en bøn om en god samvittighed for Gud. Den gode samvittighed forudsætter tilgivelse eller retfærdiggørelse. Når dette er en beskrivelse af en dåb, der frelser, må denne bøn være blevet opfyldt. Peter fokuserer da på den subjektive side af dåben som den troendes bøn om en god samvittighed, og denne subjektive side korresponderer med dåben som skænkende denne gode samvittighed.

δι’ ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ er knyttet til σώζει; dvs. dåben frelser ved Jesu Kristi opstandelse.

3.22. ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ [τοῦ] θεοῦ er en relativ sætning, der refererer til Jesus Kristus. Han er ved Guds højre hånd. Dette beskriver ophøjelse til en herskerstilling. Den, der sidder ved Guds højre hånd, administrerer Guds magt.

πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν er et partic. conj., der har temporal betydning (”efter at han er steget til himmelen”). Det beskriver, at Jesus tager sæde ved Guds højre hånd efter himmelfarten.

ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων er en abs. genitiv, der har temporal betydning. Da der er tale om underkastelse, er ”engle og magter og kræfter” tre forskellige betegnelser for onde åndsmagter. Underkastelsen finder vel(!) sted ved Jesu død og opstandelse. Partic. ὑποταγέντων er et aor. pas. partic. Det viser, at det er Gud, der undertvinger de onde åndsmagter under Kristus. Vi oversætter: ”efter at engle og magter og kræfter er blevet underlagt ham”.

4.1-6:

Struktur

- 4.1.** Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ
slutning abs. gen. kausal
καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὀπίσασθε,
imperativ
ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἀμαρτίας
begrundelse
- 4.2.** εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ
konsekvens βιώσαι χρόνον.
- 4.3.** ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι
begrundelse
πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἴνοφλυγίαις, κόμοις, πότοις
adj. partic. (til underforstået ὑμᾶς) καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρίαις.
- 4.4.** ἐν ᾧ ξενίζονται
rel. sætning
μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν
abs. gen. kausal
βλασφημοῦντες,
partic. conj. modalt
- 4.5.** οἱ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς.
adj. partic.
- 4.6.** εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη,
begrundelse
ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.
finalt

Eksegese

4.1. Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ er en abs. genitiv, der har kausal betydning. Det står som grundelse for imperativen i næste linje. οὖν indfører en slutning. Kristi lidelse inkluderer

dødslidelsen. σαρκὶ er henseendets dativ og beskriver, at lidelsen skete i hans menneskelige tilværelse.

καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὀπλίσασθε. ὀπλίσασθε er en aor. imp. med betydningen ”I skal væbne jer med”. τὴν αὐτὴν ἔννοιαν (”den samme indsigt/erkendelse”) er det, som de skal bevæbne sig med. Indsigten er Kristi villighed til at lide.

ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαιται ἀμαρτίας indfører begrundelsen for, at de troende skal væbne sig med den samme indsigt. ὅτι er kausalt. ὅτι kan ikke gengive indholdet af Kristi erkendelse, da man ikke kan tale om, at Kristus er ophørt med synder. σαρκὶ er henseendets dativ: i henseendet til det menneskelige liv i denne tilværelse. πέπαιται ἀμαρτίας beskriver følgen (”han er ophørt med synder”). Der er tale om en lidelse, der er uretfærdig og for Kristi skyld, og denne lidelse dræber synd og får ham til at ophøre med konkret synd.

4.2. εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον beskriver konsekvensen: så at I ikke mere lever efter menneskers lyster men Guds vilje. τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ χρόνον er den resterende tid i den menneskelige tilværelse i denne verden. ἐπίλοιπον betyder ”øvrige” eller ”resterende”. Vi supplerer med ὑμᾶς til inf. βιώσαι (aor. inf.).

4.3. ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἔθνῶν κατειργάσθαι begrunder nødvendigheden af dette nye liv efter Guds vilje. Begrundelsen er, at det er tilstrækkeligt at udføre hedningers vilje i den forløbne tid. ἀρκετὸς betyder ”nok” eller ”tilstrækkeligt”, og vi underforstår et ἔστιν. Meningen er, at de har syndet tilstrækkeligt. Det er vel ironisk! ὁ παρεληλυθὼς χρόνος betyder den forløbne tid og refererer til deres hedenske fortid. τὸ βούλημα τῶν ἔθνῶν svarer til menneskers lyster. Vi supplerer med ὑμᾶς til inf. κατειργάσθαι.

πεπορευμένους er et adj. partc. der lægger sig til ὑμᾶς. Partc. karakteriserer dem som nogle, ”der lever”. ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἴνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρίας beskriver hvad de lever i: ”udsvævelser” (ἀσελγείαις), ”lyster” (ἐπιθυμίαις), ”drikfældighed” (οἴνοφλυγίαις), ”vilde (eller tøjlesløse) fester (κώμοις), ”drikkelag” (πότοις) og ”ulovlige” (eller formastelige) afgudsdyrkelse” (καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρίας). Det er et lastekatalog.

4.4. ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν βλασφημοῦντες, ἐν ᾧ har betydningen ”over dette” og refererer til den følgende abs. genitiv: ”Fordi I ikke løber sammen ...” Hedningerne undrer eller stødes (ξενίζονται) over dette. μὴ συντρεχόντων

ὕμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν er en abs. genitiv. Den har kausal betydning og giver begrundelsen for, at hedningerne undres eller stødes. συντρεχόντων ὕμῶν betyder ”fordi I ikke løber sammen” og refererer til deres manglende deltagelse. εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν er, hvad de kristne ikke længere deltager i. ἀνάχυσιν betyder ”strøm” eller ”flod”; τῆς ἀσωτίας betyder ”udsvævelse”. βλασφημοῦντες er et partc. conj., der har modal betydning eller sociativ. Det karakteriserer nærmere hovedverbet ξενίζονται (”de stødes ... idet de spotter”).

4.5. οἱ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἐτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

Relativsætningen beskriver hedningerne. Fut. ἀποδώσουσιν viser, at der er tænkt på den eskatologiske dom. Der skal hedningerne kræves til regnskab for deres negative reaktion over for de troende. De skal stå til regnskab over for Gud. Han er allerede beredt til at dømme levende og døde. Dommen er universel.

4.6. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη. γὰρ er kausalt, og Peter begrundet, at hedningerne skal stå til regnskab over for Gud. Han begrundet det med, at de troende vil blive oprejst i denne dom. Derfor skal hedningerne, som udsætter de troende for lidelse, blive stillet til regnskab for Gud. εἰς τοῦτο refererer til ἴνα-sætningen og beskriver Guds formål med, at evangeliet blev forkyndt for døde. εὐηγγελίσθη refererer til evangelieforkyndelsen. Vi kan se af verset, at der tænkes på evangeliet, der bringer frelse. Hvem er da de døde?

1) Åndeligt døde mennesker. Det passer ikke med det foregående.

2) Fysisk døde mennesker. Det er det eneste naturlige, da ”døde” her må have samme betydning som døde i vers 5. Vers 5 viser desuden, at der er tale om mennesker. Det viser talen om frelse i vers 6 ligeledes. Der er altså tænkt på mennesker, der er døde (fysisk).

a) Der er tænkt på de ulydige mennesker på Noahs tid. Her knytter man til ved 3,19-20. Der er da tænkt på en forkyndelse for døde, mens de befinder sig i dødsriget.

b) Der er tænkt på alle døde. Ikke kun de døde ulydige fra Noahs tid. Dette sted besvarer så spørgsmålet om, hvordan det vil gå dem. Der levede før Kristi komme. På samme tid kan det begrunde den universelle dom. Alle har hørt evangeliet, og alle kan blive dømt efter samme standard. Der er imidlertid nogle alvorlige problemer ved denne tolkning. 1) Det betyder, at omvendelse er mulig efter døden. Dette er en tanke, der ellers ikke findes i NT. 2) Hvis der er tænkt på en evangelieforkyndelse for dem, der er døde før Kristi komme, hvad så med dem, der dør efter Kristi komme, og som ikke har hørt evangeliet? Det er et problem med hensyn til den universelle dom. 3) Denne tolkning betyder, at alle døde vil blive frelst. Der vil kun være én udgang af den universelle dom. Dette er i modsætning til NT, der lærer en dobbelt udgang.

c) Der er tænkt på døde troende. De døde er altså troende, som evangeliet er blevet forkyndt for, og som har modtaget evangeliet i tro. Dette sidste viser omtalen af deres frelse. Disse har hørt og troede på evangeliet i deres liv, men er døde før Kristi genkomst. Peter henvender sig til en menighed, der er udsat for lidelse, og Peter beskriver de lidende troendes skæbne i dommen. De er blevet dømt i deres samtidiges øjne i kødet; de har lidt og er døde. Dette kan se ud som et nederlag, men Peter forsikrer, at skønt de blevet dømt af deres samtidige i henseendet til deres menneskelige liv, så vil de modtage en oprejsning fra Gud. Det sker i den eskatologiske dom. Der vil de blive bragt til live i overensstemmelse med Guds vurdering og så skal de leve i henseendet til Ånden dvs. i den guddommelige sfære. De blev forkastet og led i dette liv, men skal oprejses og leve i det kommende liv.

ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι er finalt og beskriver Guds formål. Formuleringen i finalsætningen med μὲν og δὲ viser, at første halvdel er underordnet anden halvdel. Første del har koncessiv betydning. Vi oversætter: ”for at de, skønt de er blevet dømt ifølge mennesker i (henseende til) kødet, skulle leve ifølge Gud i Ånden”. κριθῶσι (aor. konj. pas.) har neutral betydning (”de er blevet dømt” og ikke ”de er blevet fordømt”) ligesom i vers 5. Der er tale om en dom efter menneskelig standard (κατὰ ἀνθρώπους), dvs. efter de hedenske omgivers standard. Dommen er i henseende til kødet. σαρκὶ betegner sfære: i den menneskelige eksistens sfære. Dér kan de troende blive dømt, men kun dér!

ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι har som nævnt hovedvægten i finalsætningen. ζῶσι (præs. konj.) refererer til det evige eskatologiske liv. De troende skal leve ifølge Guds standard. Dette er Guds dom (vers 5). Livet er i henseendet til Ånden. πνεύματι er henseendets dativ og betegner sfære: i den guddommelige sfære. Dér skal de troende leve efter Guds dom.

4.7-11

Struktur

- 4.7. Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν.
σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς προσευχάς.
følge
- 4.8. πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοῦς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες,
partc. conj. sociativt
ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν.
begrundelse
- 4.9. φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ,
partc. conj. (suppl. med ὄντες) sociativt
- 4.10. ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα εἰς ἑαυτοῦς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς
partc. conj. sociativt καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ.
- 4.11. εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ.
realis
εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός,
realis
ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζεται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
finalt
ὃ ἔστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.
rel. sætning

Eksegese

4.7. Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν refererer til at den eskatologiske afslutning er kommet når. τὸ τέλος om denne tids afslutning. Peter udtrykker en nærforventning: enden er nær.

σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς προσευχάς. Denne nærforventning motiverer de to imperativer. Peter formaner de troende til at være forstandige og ædrue. σωφρονήσατε betyder at være forstandig dvs. at se forholdene som de er, nemlig på vej mod afslutningen. νήψατε er metaforisk betyder at være bevidst og klar og refererer vel til at tyde tegnene på afslutningens nærhed. εἰς προσευχάς fortæller, at de skal være forstandige og ædrue med hensyn til bønnerne.

4.8. πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν. πρὸ πάντων betyder ”frem for alt”. Partc. ἔχοντες er knyttet til imperativerne; det er sociativt og beskriver de ledsagende omstændigheder. Forstand og ædruelighed med hensyn til bønner ledsages af den indbyrdes kærlighed. εἰς ἑαυτοὺς (”til jer selv”) er = til hinanden. ἐκτενῆ er et adj. og betyder ”ivrig”, ”udholdende” eller ”vedholdende”. Vi oversætter: ”idet I frem for alt har vedholdende kærlighed til hinanden”.

ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν er kausalt og begrundet kærlighedens primat. Kærligheden skjuler en mængde synder. Meningen er vel, at når vi elsker de andre, skjuler vi derved gennem kærligheden de andres synder.

4.9. φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ er en sætning uden verbum. Da det foregående og det efterfølgende er formuleret i participium, så tilføjer vi partc. ὄντες (præs. partc.). Denne sætning er knyttet til imperativerne i vers 7. Dette er et partc. conj. og har sociativ betydning. Deres forstand og ædruelighed er ledsaget af gæstfrihed. Vi oversætter: ”idet I gæstfrie over for hinanden uden knurren”. Knurren (γογγυσμοῦ) er vredesytringer.

4.10. ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ. Dette er det tredje partc. conj., der er knyttet til imperativerne i vers 7. Partc. διακονοῦντες er sociativt. Her er der tænkt på en tjeneste i menigheden med ens nådegave. Tre led er knyttet til partc. Det første er en komparativ sætning: ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα. Her er subjektet ἕκαστος flyttet ud af καθὼς-sætningen, men hører til denne. Vi oversætter: ”ligesom enhver har fået nådegave”. Peter betoner, at alle menighedens medlemmer er udrustet med nådegave, og beskriver at den enkeltes tjeneste skal være i overensstemmelse med ens nådegave. Det andet led er εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ og har betydningen at tjene hinanden med dette (Bauer). εἰς ἑαυτοὺς er altså, hvem de tjener: hinanden (de troende), og αὐτὸ er, hvad de tjener hinanden med. Dette er i sammenhængen de forskelliges nådegaver. Det tredje led er ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ, der fortæller, at de skal tjene som gode husholdere over Guds mangfoldige nåde. Med ποικίλης χάριτος θεοῦ tænkes der på de forskellige nådegaver.

4.11. εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ. Peter opdeler nådegaverne i to grupper: tale-nådegaver og tjeneste-nådegaver. Det er en realissætning. Hvis nogen praktiserer tale-nådegaver, skal han tale som Guds ord. ὡς λόγια θεοῦ er følgen. Han skal formidle Guds ord i sin tale.

εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός. Den anden gruppe er praktisk-tjeneste-nådegaver. Det er en realissætning. Hvis nogen tjener i menigheden, skal han gøre det med

den kraft, Gud giver. ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός er en rel-sætning, der refererer til ἰσχύος. Der er tale om en kraft, Gud giver. χορηγεῖ (præs) betyder ”betale for noget” eller ”give”.

ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζεται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ er en finalsætning, der beskriver nådegavernes theocentriske formål: ”for at Gud kan blive herliggjort i alt ved Jesus Kristus”.

ὧ̃ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Det er en lovprisning, en doksologi. Det relative pronomen ὧ̃ refererer til Gud.

4.12-5.11: tredje hoveddel: Slutformaninger

Peter formaner de troende til at glæde sig over, at få del i kristi lidelser, for at de kan juble ved åbenbaringen af Kristi herlighed. De har allerede nu Helligånden som pant på den kommende herlighed. De troende skal lide som kristne og vide, at deres lidelser er dommens begyndelse, og den dom vil blive langt hårdere for de vantro (4,12-19). Peter går over til at formane menighedens ledere, de ældste, og menigheden (4,1-5). Han slutter af med en formaning til alle om at være ydmyge og årvågne og forsiker, at han, som kaldte dem, vil styrke dem (4,6-11).

4.12-19

Struktur

- 4.12.** Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν
imperativ
ὑμῖν γινομένη
adj. partc.
ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος,
abs. gen. forklaring
- 4.13.** ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε,
modsætning imperativ
ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.
finalt
- 4.14.** εἰ ὀνειδίξεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι,
realis
ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται.
begrundelse
- 4.15.** μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος.
begrundelse
- 4.16.** εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ.
modsætning realis
- 4.17.** ὅτι [ὁ] καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ.
begrundelse
εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ;
videreførende   realis
- 4.18.** καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;
videreførende   realis
- 4.19.** ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῶ κτίστη παρατιθέσθωσαν
konklusion   τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

Eksegese

4.12. Ἀγαπητοί indleder en ny formaning. Formaningen formuleres med to imperativer i vers 12-13. μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος er den første formaning. μὴ ξενίζεσθε (præs. imp. pas.) betyder ”bliv ikke forundrede eller ”bliv ikke stødt”. τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν er det, som de ikke skal blive forundrede eller stødte over. πυρώσει πρὸς πειρασμὸν er en ild til prøvelse. Der er tænkt på en ild, der renser og udskiller. ”Ilden til prøvelse” refererer til deres lidelse. Den skal prøve dvs. rense og styrke deres tro. ὑμῖν γινομένη er et adj. partc., der understreger, at de er ramt af denne ildprøve. γίνομαι betyder her ”ske” eller ”finde sted”; vi oversætter: ”som er sket for jer/har fundet sted for jer”. ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος er en absolut genitiv; ὡς betyder ”som om”. Vi oversætter: ”som om der sker jer noget fremmed”. Det fungerer som forklaring på, at de ikke skal undre sig eller støde sig over, at de rammes af lidelser. Lidelsen er ikke noget fremmed for det kristne liv.

4.13. ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε. Peter indfører kontrasten til at støde sig eller undre sig. De troende skal glæde sig (χαίρετε, præs imp.). καθὸ-sætningen fortæller, at de skal glæde sig i samme omfang, som de er delagtige i Kristi lidelser. καθὸ betyder ”i det omfang som”. κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν beskriver en delagtighed i, så at man har del i Kristi lidelser. κοινωνεῖτε betyder ”at have del i” og kan konstrueres med dativ om det, man har del i (Bauer). Vi får indirekte en forklaring på, at de troende ikke skal undre sig eller støde sig over deres lidelser. De er en integreret del af Kristi liv og vil være det i deres liv. Og vi får forklaringen på, hvorfor de troende skal glæde sig over deres lidelser for Kristi skyld. De er en reel delagtighed i Kristi lidelser. a) Der er ikke tænkt på en imitatio altså en efterligning af Kristus. b) Der er ikke tænkt på en mystisk kontemplation og indlevelse i Kristi lidelser. c) Der er tænkt på en delagtighed i Kristi lidelse, så at Kristi egen lidelse nu manifesterer sig i mit liv. Dette afslører en identitet med Kristus i lidelse.

ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι er finalt og beskriver formålet med de troendes delagtighed i Kristi lidelser: ”for at I også ved åbenbaringen af hans herlighed skal glæde jer jublende”. Genkomsten beskrives. ἐν har temporal betydning. Ved genkomsten åbenbares Kristi guddomsherlighed. ἀγαλλιώμενοι er et udfyldende partc. til verbet χαρῆτε (aor. konj.). Det implicite er vel, at de troende skal få del i Kristi herlighed ved genkomsten (jf. Rom 8,17).

4.14. εἰ ὀνειδίξεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι er en realissætning. Der er tale om hån pga. Kristi navn. De lider som kristne, og de lider uretfærdigt. μακάριοι er apodosis. Det er et virkende ord, der bringer salighed= frelsen med sig. Jf. Matt 5,11.

ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ’ ὑμᾶς ἀναπαύεται står som begrundelse for, at de troende er salige, når de lider for Kristi skyld. ἀναπαύεται betyder ”hviler på”. Vi oversætter: ”fordi herlighedens dvs. Guds Ånd hviler på jer”. καὶ τὸ τοῦ θεοῦ står epeksegetisk til τῆς δόξης. Peter nævner Ånden, fordi den allerede nu formidler en delagtighed i herligheden. Der er næppe tænkt på, at Helligånden skal kommende troende til hjælp i retssager og tale gennem dem.

4.15. μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἄλλοτριεπίσκοπος begrunder, at de skal lide pga. Kristus og uretfærdigt. Begrundelsen er, at de ikke skal lide som morder (φονεὺς) eller tyv (κλέπτης) eller forbryder (κακοποιὸς) eller en, der blander sig i andres affærer (ἄλλοτριεπίσκοπος). Et lastekatalog.

4.16. εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ er en realissætning. Peter skriver om modsætningen: hvis nogen lider som kristne. μὴ αἰσχυνέσθω indleder apodosis. Følgen er formuleret som en imperativ i medium: ”han skal ikke skamme sig”, og det refererer til at skamme sig over Kristus dvs. fornægte Kristus. δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτῳ er modsætningen: Han skal ære Gud ved dette navn = kristen (Χριστιανός).

4.17. ὅτι [ὁ] καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ er en begrundelse for, at de troende skal ære Gud gennem deres lidelser. Deres lidelser er begyndelsen på Guds dom over folkene. Dommens begyndelse (τὸ κρίμα) refererer til deres lidelser. Det er klart i sammenhængen. Det er ligeledes klart, at de troendes lidelser er uretfærdig lidelse for Kristi skyld. De troende dømmes da ikke for deres synd (jf. 1 Kor 11,32). Disse lidelser kan kaldes for en dom i den forstand, at det er en ildprøve (se vers 12). Der er ikke tale om en vredesdom, der forkaster, men om en lutrende dom, der prøver og rensner. [ὁ] καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα er tiden til at begynde dommen. Vi supplerer med et ἔστιν. ἄρξασθαι er konstrueret med ἀπὸ (”med”). ”Guds hus” er menigheden. Dvs. at tiden er kommet til at begynde den eskatologiske dom, og denne dom begynder med menigheden. Peter betragter de kristnes lidelser som en del af Guds dom. De er en del af en domsproces, som fuldendes i den eskatologiske dom.

εἰ δὲ πρῶτον ἀφ’ ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; Dette er en realisbetingelsessætning. εἰ δὲ πρῶτον ἀφ’ ἡμῶν er protasis. Vi supplerer med ἄρχεται τὸ κρίμα. Vi oversætter: ”men hvis (dommen) først (begynder) med os”.

τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ er apodosis (følgen). Den er formuleret som et spørgsmål. Vi oversætter: ”hvad (bliver) enden for de, som er ulydige mod Guds evangelium?”. τὸ τέλος er deres livs afslutning eller ”udgang”. Det refererer til den eskatologiske dom. Med τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ beskriver Peter de, som har afvist Guds evangelium. Det underforståede svar på spørgsmålet er: de vil modtage en hårdere dom

4.18. καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σῴζεται, ὁ ἀσεβῆς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; Med et nyt spørgsmål forklarer Peter, at de ulydiges dom vil blive hårdere. Det er et citat fra Ordspr. 11,31 (LXX). Citatet fortæller, at den retfærdige med besvær frelses. ”Den retfærdige” er den, der tror på evangeliet. *μόλις* betyder ”næppe” eller ”med besvær”. Peter tænker på lidelserne, som er en alvorlig prøve for de troende, og som kan medføre frafald fra troen. *ὁ ἀσεβῆς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται* beskriver de gudløse skæbne. De gudløse og synderne er dem, der er ulydige mod evangeliet. *φανεῖται* er fut. med. og betyder ”vise sig” eller ”være at se” (Bauer), og der tænkes på, at den gudløse forkastes og fjernes fra Guds ansigt.

4.19. ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῷ κτίστη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ. Peter konkluderer. Han beskriver de troende, der lider i overensstemmelse med Guds vilje. οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ er et substantiveret partc., der står som subjekt. *παρατιθέσθωσαν* (imp. med.) er verbet; det betyder ”at overgive” eller ”at anbefale”. τὰς ψυχὰς αὐτῶν er det, som de troende skal overgive. ”Deres sjæle” svarer til deres personer. *πιστῷ κτίστη* er hvem, de troende skal overgive sig til. Den trofaste skaber (*πιστῷ κτίστη*) refererer til Gud. *ἐν ἀγαθοποιΐᾳ* (”at gøre godt”; det er et subst.) er instrumentalt og beskriver midlet, hvormed de troende overgiver sig til Gud.

5.1-5.

Struktur

- 5.1. Πρεσβυτέρους οὖν ἐν ὑμῖν παρακαλῶ
ὁ συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων,
ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός·
apposition
- 5.2. ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ
imperativ
[ἐπισκοποῦντες]
partic. conj. modalt
μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἐκουσίως κατὰ θεόν,
μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως,
- 5.3. μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι
modalt τοῦ ποιμνίου·
- 5.4. καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος
abs. gen. temporalt
κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.
- 5.5. Ὅμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις·
imperativ
πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε,
videreførende imperativ
ὅτι [ὁ] θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.
begrundelse

Eksegese

5.1. Πρεσβυτέρους οὖν ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων. οὖν er videreførende. Peter formaner menighedens ældste dvs. menighedens ledere. At der er tænkt på ledere er tydeligt, når vi ser på beskrivelsen af deres funktion i vers 2-3.

Formuleringen ”de ældste blandt jer” peger også på en specifik gruppe. Peter identificerer sig på tre måder. ὁ συμπρεσβύτερος er den første identifikation. Som apostel fungerer han også som ældste dvs. menighedsleder. Termen betoner fællesskabet mellem de ældste og Peter. καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων er den anden identifikation. 1) det kan betyde, at han var øjenvidne til Kristi lidelser; 2) det kan betyde, at han bærer vidnesbyrd om Kristi lidelser, og 3) det kan betyde eller evt. inkludere, at han har del i Kristi lidelser.

ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός er den tredje identifikation: Han skal få del i den kommende herlighed. Ligesom Peter nu har del i lidelserne, vil han få del i Kristi herlighed. ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός fortæller, at der er tænkt på den eskatologiske herliggørelse. De tre identifikationer understreger solidariteten mellem Peter og de ældste.

5.2. ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ [ἐπισκοποῦντες] μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἐκουσίως κατὰ θεόν. Her kommer formaningens (vers 2-3). ποιμάνετε (aor. imp.) betyder ”vogt” eller ”vær hyrde for”. τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ er det, de skal vogte. Det er Guds (poss. gen.) menighed. At være hyrde for vil sige at føre, beskytte og skaffe føde. Partc. ἐπισκοποῦντες er modalt og beskriver måden, hvorpå de vogter menigheden. Det sker ved at have opsyn med den eller have tilsyn med. De ældste skal overvåge menigheden.

μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἐκουσίως κατὰ θεόν beskriver måden, hvorpå de ældste skal vogte menigheden. Ikke ”tvungent” (ἀναγκαστῶς) men ”frivilligt” (ἐκουσίως). Forpligtelsen til at være ældste skal de ikke tage på sig som noget nødtvungent men frivilligt, fordi det er Guds vilje. κατὰ θεόν (”efter Guds vilje”) kvalificerer ἐκουσίως. Det er frivilligt, fordi det er Guds vilje.

μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως beskriver måden hvorpå de skal vogte menigheden. Ikke for skammelig vindings skyld. De skal ikke drage økonomiske fordele af deres stilling; men det skal ske ”villigt” eller ”beredvilligt” (προθύμως).

5.3. μηδ’ ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου beskriver måden, hvorpå de ældste skal vogte menigheden. De to partc. fungerer som substantiver. Dvs. de ældste skal ikke vogte hjorden som herskere (som nogle der hersker over). Κατακυριεύοντες betyder ”undertrykke” eller ”herske”. τῶν κλήρων er dem, de skal herske over. κλήρος betyder ”lod” eller ”den udloddede del”. Der er sandsynligvis tænkt på de dele af menigheden, som de enkelte ældste har ansvar for f.eks. en husmenighed. Med tre antiteser beskriver Peter, hvordan de ældste skal vogte menigheden.

5.4. καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομειῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον. Her beskriver Peter de ældstes belønning. φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος er en abs. genitiv, der har temporal betydning. ”Overhyrden” (ἀρχιποίμενος) er Kristus. De enkelte hyrder (ældste) er underordnede Kristus i deres funktion og har Kristus som forbillede. Åbenbaringen refererer til genkomsten. Ved genkomsten skal de modtage (κομειῖσθε; fut.) ”herlighedens uvisnelige krans” (τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον). De ældste får del i herligheden, og de får det som anerkendelse for deres troskab i tjenesten.

5.5. Ὅμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε. Med Ὅμοίως indleder Peter en formaning til de unge mænd (Bauer). Med dette ord vil Peter ikke sige, at de får den samme formaning, men at de også formaner ligesom de ældste men til hver deres. Da de ældste er menighedens ledere, er de unge mænd = resten af menigheden. Peter formaner de unge mænd til at underordne sig (ὑποτάγητε, aor. imp. pas.) de ældste.

πάντες δὲ ἀλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε er en supplerende imperativ. Den er rettet til alle også de ældste. ἐγκομβώσασθε (aor. imp.) betyder ”I skal binde om jer” eller ”I skal iklæde jer”. τὴν ταπεινοφροσύνην er det, de skal iklæde sig: ydmyghed. ἀλλήλοις er mod hvem, de skal være ydmyge. Det er alle i menigheden.

ὅτι [ὁ] θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. Denne generelle formaning begrundes med, at Gud står de hovmodige imod, men viser de ydmyge nåde. Det er et citat fra Ordspr. 3,34. De hovmodige er de, der sætter sig selv højt i forhold til mennesker og Gud. De ydmyge er de, der sætter sig til side for andre og tjener andre. De hovmodige skal blive dømt. De ydmyge vil blive vist nåde.

5.6-11

Struktur

- 5.6.** Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ,
konklusion imperativ
ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ,
finalt
- 5.7.** πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν,
partc. conj. sociativt/instrumentalt
ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.
begrundelse
- 5.8.** Νήψατε, γρηγορήσατε.
imperativer
ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν [τινα] καταπιεῖν·
(implicit grundelse)
- 5.9.** ᾧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει
rel. sætning
εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν [τῷ] κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι
partc. conj. kausalt ἐπιτελεῖσθαι.
- 5.10.** Ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος,
videreførende
ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ [Ἰησοῦ],
adj. partc.
ὀλίγον παθόντας
partc. conj. temporalt parentetisk
αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει.
- 5.11.** αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.
doksologi

Eksegese

5.6. Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ. Med οὖν drager Peter en konklusion af vers 5. Fordi Gud står de hovmodige imod og viser de ydmyge nåde, så skal I ydmyge jer. Ταπεινώθητε er aor. imp. pas. ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ er det, de skal ydmyge sig under ("under Guds mægtige hånd"). Der tænkes på, at de troende skal bøje sig for den lidelse, som samfundet udsætter dem for. Lidelsen, chikanen, pressionen kommer fra deres hedenske omgivelser, men "under Guds mægtige hånd" fortæller, at Guds kraft også er virksom i dette i nåde og dom. Guds mægtige kraft er skjult til stede i samfundets udstødelse, chikane og tortur, som de rammes af.

ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ er finalt og beskriver formålet med at ydmyge sig under Guds mægtige hånd. Formålet er, at Gud kan ophøje dem. Der er tænkt på deres herliggørelse. ἐν καιρῷ refererer til parusien.

5.7. πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν er et partic. conj., der er knyttet til imperativen i vers 6. Partic. har sociativ eller instrumental betydning. Så de troende enten ydmyger sig ved at kaste deres bekymringer på Gud, eller at deres ydmyghed ledsages af denne overgivelse af bekymringer til Gud. Partic. betyder "idet I kaster over på". Derved bliver deres bekymringer Guds egne bekymringer. Omtalen af bekymringer for livets opretholdelse er relevant i denne situation, hvor de oplever lidelse.

ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν er kausalt og begrundet, at de skal kaste deres bekymringer over på ham. Begrundelsen er Guds kærlighed til dem.

5.8. Νήψατε, γρηγορήσατε. Med to imperativer formaner de troende til at være årvågne. Νήψατε betyder "skal være ædrue/nøgterne" dvs. bevidste og klare; γρηγορήσατε betyder "I skal være vågne" dvs. årvågne og opmærksomme. De to formaninger begrundes (implicit) med at Djævelen er en aktiv modstander.

ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν [τινα] καταπιεῖν er den implicite begrundelse. διάβολος står som apposition til ὁ ἀντίδικος ὑμῶν og definerer deres modstander som Djævelen. Hans aktivitet beskrives nærmere. Han sammenlignes med en brølende løve. ζητῶν er et udfyldende partic. Djævelens mål er at sluge de troende, dvs. få dem til at falde fra troen. Peter fortæller her, at Djævelen står bag deres lidelser. Dette er klart ud fra vers 9. Djævelen er de troendes hovedmodstander. Han står bag lidelserne, idet han tilskynder og inspirerer hedninger til at påføre de troende lidelser. Djævelens formål med lidelserne er at sluge de troende dvs. tage dem fra Gud ved at bringe dem til frafald.

5.9. ὧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει er en ny formaning. Det rel. pronomen ὧ refererer til Djævelen (vers 8). ἀντίστητε er aor. imp. De formaneres til at stå imod Djævelen. στερεοὶ (adj.) lægger sig til subjektet "I", og τῇ πίστει er henseendets dativ.

εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν [τῷ] κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι er kausalt og giver begrundelsen for, at de skal stå imod. De møder det samme som brødrene i verden. εἰδότες er her konstrueret med acc. og inf., der beskriver denne videns indhold. Vi oversætter: "fordi I ved, at de samme lidelser skal fuldbyrdes på jeres brødre i verden". ἐπιτελεῖσθαι konstrueres med τινί τι og betyde "at bringe i værk", "at virkeliggøre" eller "at fuldbyrde". Dativen er en dativ incommodi. Dette udsagn fortæller, at lidelsen er et grundvilkår og ikke personlig ulykke eller tilfældigheder. Lidelsesfællesskabet med brødrene skal være en trøst. De møder ikke noget fremmed eller specielt. Dette skal flytte dem fra selvoptagethed.

5.10. Ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος. Vers 10-11 er en lovprisning af Gud. πάσης χάριτος er en kval. Gen. Guds karakteriseres som al nådes Gud, dvs. fra hvem al nåde kommer. Guds nåde omslutter alt, hvad der sker.

ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ [Ἰησοῦ] er et subst. partic., der karakteriserer Gud som den, der har kaldt dem til sin evige herlighed i Kristus. Her beskrives kaldelsens eskatologiske mål. Denne kaldelse omspænder den troendes hele liv: fra kaldelsens øjeblik og til målet nås.

ὀλίγον παθόντας er et partic. conj. med temporal betydning ("efter at I har lidt en kort tid"). Det står parentetisk og er ikke knyttet sammen med det foregående eller efterfølgende, da det ikke giver mening, at Gud har kaldet dem, efter at de har lidt en kort tid, da kaldelsen finder sted i omvendelsen, eller at Gud vil styrke dem, efter at de har lidt en kort tid, da Gud styrker dem netop i lidelsen. Derfor står det parentetisk.

αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει er fortsættelsen af Ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος. αὐτὸς betyder "selv". Med futurumsformer beskriver Peter, hvad Gud vil gøre: han vil fuldende (καταρτίσει), gøre stærke (στηρίξει), styrke (σθενώσει), grundfæste (θεμελιώσει) dem midt i lidelsen.

5.11. αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. Vi supplerer med ἐστίν. Det er en doksologi, hvor Peter lovpriser Gud som den mægtige. τὸ κράτος er valgt pga. sammenhængen med Guds styrkende virke i de troende.

5.12-14: Brevafslutning

Struktur

- 5.12.** Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι,
instrumentalt
δι' ὀλίγων ἔγραψα
hovedverbum
παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ
partc. conj. modale/sociative
εἰς ἣν στήτε.
rel. sætning
- 5.13.** Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς ἢ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτῇ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.
- 5.14.** ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.
Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

Eksegese

5.12. Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα. Vi oversætter: ”jeg har skrevet lidt til jer ved Silvanus, den trofaste broder, som jeg mener”. Διὰ Σιλουανοῦ er instrumentalt. Silvanus har spillet en rolle ved nedskrivningen af dette brev. Hvilken? I NT og tidlig kristen litteratur betegner γράφειν διὰ τινος et brevs overbringer (se Acta 15.23).²⁶ Silvanus er derfor den person, der overbringer brevet til modtagerne. Silvanus er sandsynligvis den samme som Silas. ὑμῖν er adressaten: de troende. τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ er en apposition til Σιλουανοῦ og karakteriserer ham som en trofast broder. Dette er Peters anbefaling. ὡς λογίζομαι er parentetisk og beskriver, at det er Peters mening= apostelens vurdering. δι' ὀλίγων ἔγραψα karakteriserer brevet som kort. δι' ὀλίγων betyder ”kort”; διὰ angiver måde.

παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ εἰς ἣν στήτε. De partc. conj. er modale eller sociative. Vi oversætter: ”idet jeg formaner og bevidner, at dette er Guds sande nåde, som I skal stå i”. ἐπιμαρτυρῶν er med acc. og inf. ταύτην er subjektet (fem. pga. af

²⁶ Referencer hos Achtemeier, s.350.

χάριν). "Dette" (ταύτην) er brevet. ἀληθῆ er adj. (i acc.) og χάριν er prædikat. Den sande Guds nåde" er brevets indhold. I εἰς ἣν στῆτε (aor. imp.) svarer εἰς til ἐν. Det er en formaning.

5.13. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἢ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτῇ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. To hilsner. Den ene er fra den medudvalgte i Babylon = Rom. Dvs. Peter hilser fra den menighed, han befinder sig i. Den anden er fra Markus. Min søn er i åndelig forstand. Der er vel tænkt på Johannes Markus, som ifølge den oldkirkelige tradition har skrevet Markus-evangeliet.

5.14. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. Peter opfordrer dem til at hilse hinanden med et kærligt kys. Det kærlige kys udtrykker kærlighed, fred og forsoning. Det kærlige kys manifesterer, at menigheden er en familieenhed.

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ. Peter slutter med et fredsønske. Vi supplerer med ἔστω. Dette ønske gælder alle dem i Kristus.

Peters første brev – en kommentar

2.9. ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν står som en stærk kontrast til de ulydige mod ordet. Det er deres hedenske omgivelser, der er kendetegnet ved ulydighed og anstød. I kontrast til dem forsikrer Peter, at menigheden er Guds eget folk. Vers 9 er baseret på 2 Mos 19,6 og Es 43,20-21. Peter vender altså tilbage til de troende. Hans beskriver deres status. Først beskriver han deres status med γένος ἐκλεκτόν (Es 43,20). En udvalgt slægt er en slægt, der er udvalgt af menneskeheden af Gud (jf. 1,1 og 2,4 om Kristus). Med ”slægt” beskrives deres slægtskab, der skyldes deres fælles oprindelse. De er alle genfødte af Gud (1 Pet 1,3+23). I GT er Israel den udvalgte slægt. I NT er de troende den udvalgte slægt.

βασιλειον ἱεράτευμα (2 Mos 19,6). For det andet beskriver Peter de troendes status som et kongeligt præsteskab. βασιλειον er her et adjektiv og angiver deres rang.²⁷ De troende er et præsteskab der består af konger. De har om troende fået del i Guds rige og har en stilling som konger. Se vers 5.

ἔθνος ἅγιον (2 Mos 19,6). For det tredje beskriver Peter de troendes status som et helligt folk. Et helligt folk er et folk, der er udskilt og indviet til Gud. I GT er Israel det hellige folk. I NT er de troende det hellige folk.

λαὸς εἰς περιποίησιν (Es 43,21). De troende er et folk til ejendom, dvs. de er det folk, som Gud ejer, og som tilhører Gud blandt alle folkene. Dette bekræftes af, at λαὸς anvendes om Guds folk (se vers 10). I GT er Israel ejendomsfolket. I NT er de troende ejendomsfolket.

ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς; indfører formålet med, at de troende er indsat som det udvalgte folk og kongelige præsteskab. Formålet er, at de skal forkynde (ἐξαγγείλητε) Guds kraft (τὰς ἀρετὰς betyder ”dyd, ”pris” og ”gudskraft”). Her betyder det ”gudskraft”, fordi det defineres nærmere i det substantiverede participium. Denne ”gudskraft” er Guds frelsende kraft, der kaldte os ud af mørket til lyset. Vi oversætter: ”for at de skal forkynde hans gudskraft, han som kaldte jer af

---

²⁷ Det er bedst at forstå det som adjektiv frem for som substantiv, da de tre andre parallelle udtryk er formuleret med et substantiv og et adjektiv eller en præpositionsled der fungerer som et adjektiv. At adjektivet her står foran substantiv skyldes afhængigheden af 2 Mos 19,6 (LXX).

mørket til sit forunderlige lys". τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος er en subst. adj. partc., der nærmere karakteriserer Gud. Kaldelsen er effektiv. "Mørket" beskriver deres tidligere hedenske liv. Mørke er deres religiøse og etiske liv i adskillelse og oprør mod Gud. "Hans forunderlige lys" er en beskrivelse af frelsen religiøst og etisk. Peter beskriver de troendes omvendelse.